

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava „Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas“

Maria Kankova

**LASTEAIAÕPETAJATE HINNANGUD SUHTLEMISVIISIDE
KASUTAMISELE LASTEVANEMATEGA SUHTLEMISEL
KAHE TALLINNA LASTEAIA NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: MA Kerstin Kõöp

Narva 2025

Lõputöö autorluse kinnitus

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kasutatud kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Maria Kankova

(digitaalselt allkirjastatud)

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Maria Kankova

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisviiside kasutamisele lastevanematega suhtlemisel kahe tallinna lasteaia näitel, mille juhendaja on Kerstin Kööp reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Maria Kankova

19.01.2026

RESÜMEE

Lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisviiside kasutamisele lastevanematega suhtlemisel kahe Tallinna lasteaia näitel

Lasteaia ja kodu vaheline suhtlemine on lapse arengu, heaolu ja turvatunde kujunemisel väga olulisel kohal. Tõhus ja järjepidev suhtlus toetab usaldusliku koostöösuhte kujunemist ning võimaldab lapse arengut paremini mõista ja toetada. Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli selgitada välja, milliseid suhtlemisviise ja kanaleid kasutavad lasteaiaõpetajad lastevanematega suhtlemisel, millised tegurid mõjutavad suhtlusviisi valikut ning millised on peamised takistused koostöös lastevanematega.

Uuring viidi läbi elektroonilise ankeetküsitluse abil ning selles osales 50 lasteaiaõpetajat kahest Tallinna lasteaiast. Tulemused näitasid, et kõige sagedamini kasutatakse suhtlemiseks õppeinfosüsteemi Eliis, vahetut suhtlust ning Facebooki ja Messengeri. Õpetajad hindavad oma suhtlemist lastevanematega valdavalt heaks või väga heaks ning peavad suhtlemist lapse arengu toetamisel äärmiselt oluliseks. Samas toodi esile ka mitmeid takistavaid tegureid, nagu ajapuudus, töökoormus, keelebarjäär ning erinevad ootused. Digisuhtlus on muutunud igapäevase töö loomulikuks osaks, kuid vahetu suhtlemine säilitab endiselt keskse rolli usaldusliku suhte loomisel ja hoidmisel.

Võtmesõnad: lasteaiaõpetaja, lastevanemad, suhtlemisviisid, digisuhtlus, Eliis, koostöö

ABSTRACT

Kindergarten Teachers' Assessments of the Use of Communication Methods with Parents: The Example of Two Kindergartens in Tallinn

Communication between kindergarten teachers and parents plays a crucial role in supporting children's development, well-being, and sense of security. Effective and consistent communication helps to build trust and enables better understanding of the child's needs. The aim of this bachelor's thesis was to examine which communication methods and channels kindergarten teachers use when communicating with parents, which factors influence the choice of communication, and what barriers exist in cooperation with parents.

The study was conducted using an online questionnaire, and 50 kindergarten teachers from two kindergartens in Tallinn participated. The results showed that the most frequently used communication channels are the Eliis information system, face-to-face communication, and Facebook/Messenger. Teachers generally assessed their communication with parents as good or very good and considered it highly important for supporting children's development. At the same time, challenges such as lack of time, workload, language barriers, and differing expectations were highlighted. Digital communication has become a natural part of everyday work, while direct communication remains essential for building and maintaining trustful relationships.

Keywords: kindergarten teacher, parents, communication methods, digital communication, Eliis, cooperation

SISUKORD

SISSEJUHATUS	7
1. LASTEAIAÕPETAJA JA LAPSEVANEMA VAHELINE SUHTLEMINE JA KOOSTÖÖ	10
1.1 Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate koostöö.....	10
1.2 Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate suhtlemine ja suhtlusviisid.....	10
1.3 Internetikeskkonnad lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelises suhtluses	17
1.4 Suhtlemist takistavad tegurid lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel	20
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA	24
2.1 Uurimistöö eesmärk	24
2.2 Uurimistöö valim ja selle kirjeldus	24
2.3 Uuringu meetoodika ja korraldus	24
2.4 Uurimisprotseduuri kirjeldus	26
3. UURIMISTULEMUSTE KOKKUVÕTE JA ANALÜÜS	29
3.1 Õpetajate hinnangud suhtlemise olulisusele lastevanematega.....	29
3.2 Suhtlemisviiside kasutamine.....	35
4. TULEMUSED	48
KOKKUVÕTE	50
KASUTATUD ALLIKAD	52
LISA.....	55

SISSEJUHATUS

Lasteaiaõpetajad töötavad haridusasutuses, kus nende üks eesmärk on õpetada lapsi, olles pidevas suhtluses lastevanematega ning luua tingimused laste arenguks. Seega toimiv koostöö lastevanematega on kasulik nii lasteaiaõpetajale kui lapsevanemale.

Suhtlemine on inimese kui sotsiaalse olendi baasvajadus ja üks vajalikumaid oskusi elus (Saarapuu, Hallap, 2020, lk 13). Suhtlemine on oluline vahend laste õppimise edendamisel, võimaldades teadmiste, kogemuste, tunnete ja arvamuste jagamist. Lasteaias on õpetaja rollis kujundada austavad ja hoolivad suhted nii täiskasvanute kui ka laste vahel, luues sellega toetava õpikeskkonna ja arengule soodsad tingimused (ISSA 2010).

Lasteaegades on lapsevanem partner ning Eestis kehtiva Alusharidusseaduse § 3 järgi on lapsevanemal õigus saada haridusasutuselt tuge oma lapse arengu ja alushariduse omandamise toetamiseks. Samuti osaleb lapsevanem koolieelse hariduse organiseerimises vastavalt seaduses sätestatud põhimõtetele. Lapsevanema nägemus ja soov, et tema laps saavutaks edu ja õnne, annab õpetajatele olulise ülesande - luua lastevanematega tugev vastastikuse mõistmise ja usalduse suhe, mis aitab luua lapsele hubase ja toetava keskkonna tema arenguks (Almann & Kuusman, 1999). Mõlemad osapooled, nii õpetajad kui lapsevanemad, omavad lapse arengu toetamisel olulist, kuid erinevat teavet. Lapsevanemad teavad lapse individuaalseid eripärasid, iseloomuomadusi, tugevusi ja huvisid, kuna nad kogevad last igapäevastes, loomulikes olukordades. Õpetajatel on seevastu pedagoogilised teadmised ja professionaalne ettevalmistus, mis aitab mõista lapse arengulisi seaduspärasusi ning kujundada õppetegevusi, mis toetavad lapse terviklikku arengut. Suhtlemise ja koostöö eesmärk ongi nende kahe poole teadmiste ühendamine, et lapse arengut toetada võimalikult tõhusalt (Epstein, 2018, lk 12–15; OECD, 2021).

Alushariduse riiklik õppekava (2025) rõhutab, et lapse arengu ja heaolu tagamiseks on oluline järjepidev ning sisukas koostöö lapsevanemate ja lasteaia vahel. Õppekava järgi põhineb tõhus koostöö vastastikusel usaldusel, avatud dialoogil ja lugupidamisel. Õpetaja ülesandeks on hoida vanemaid kursis lapse arengu, õppimise ja igapäevaste tegemistega, kaasata vanemaid kasvatus- ja õppe eesmärkide kujundamisse ning pakkuda vajadusel nõustamist ja tuge lapse arengut puudutavates küsimustes. Õppekava rõhutab ka seda, et õpetaja ja vanemad jagavad

ühist vastutust lapse individuaalse arengu toetamisel ning et koostöö peab olema järjepidev, läbipaistev ja lapse vajadustest lähtuv (Alushariduse riiklik õppekava, 2025).

Suhtlemist peetakse kahe või enama inimese vaheliseks vestluseks, mis võib toimuda nii sõnaliselt kui ka sõnatult (Schumann, 2014). Suhtlemine lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahel aitab kaasa lapse arengule (Kikas, Lerkkanen, Pakarinen, & Poikonen, 2016), sest mõlemad osapooled on pidevalt kursis lapse arenguga ja teavad seeläbi, kuidas last kõige paremini toetada. Seetõttu on oluline, et suhtlemine lapsevanema ja lasteaiaõpetaja vahel toimiks lodusalt. Schumanni (2014) kohaselt on suhtlemiseks kaks peamist viisi (vahetu suhtlemine ja vahendatud suhtlemine). Lasteaias kasutatakse suhtlemisel nii vahetut kui ka vahendatud suhtlust, millel on mõlemal omad tugevused ja nõrkused. Hiljutiste uuringute kohaselt on mõlemaid suhtlusviise lasteaedades laialdaselt kasutatud (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020). Aga siinkohal ei saa märkimata jätta, et sotsiaalmeedias suhtlemise osakaal on suurenenud nii eraelus kui ka hariduses (Erdreich, 2020).

Varasemad teadusuuringud on näidanud, et kuigi lasteaedades kasutatakse lapsevanematega suhtlemiseks mitmesuguseid kanaleid — nii digitaalseid kui ka vahendatud vorme — eelistavad õpetajad sageli otsesuhtlust, kuna see võimaldab kohest tagasisidet, paremat vastastikust mõistmist ja usalduslikumat kontakti (Schumann, 2014; Kikas, Lerkkanen, Pakarinen & Poikonen, 2016). Schumann (2014) eristab suhtlemise kaks põhitüüpi: vahetu ja vahendatud suhtlus, märkides, et otsene suhtlus loob soodsama pinnase emotsionaalse sideme tekkeks ning suhtluse efektiivsuseks. Samuti rõhutavad Kikas jt (2016), et lapse arengule avaldab positiivset mõju vanema ja õpetaja järjepidev ja usalduslik suhtlus, mis toimib kõige tulemuslikumalt vahetu kontakti kaudu.

Özkan Yıldız ja Yılmaz (2021) uuringust selgus, et koolieelses hariduses peetakse vahetut suhtlemist endiselt kõige eelistatumaks viisiks, kuna see võimaldab õpetajatel ja vanematel arutada lapse arengut põhjalikumalt ning saavutada ühist arusaama kasvatus- ja õppimise eesmärkidest. Kuigi digitaalsed kanalid täiendavad igapäevast infovahetust, on otsesuhtlus jätkuvalt esmaseks ja usaldusväärseimaks kommunikatsiooniviisiks.

Uurimistöö eesmärgiks on välja selgitada, õpetajate eelistused erinevate suhtlemisviiside suhtes lapsevanematega õpetajate hinnangute põhjal.

Töö hüpoteesiks on, et lasteaiaõpetajate seas on lapsevanematega suhtlemisel kõige sagedamini kasutatav ja eelistatuim viis vahetu ehk otsene suhtlus (Schumann, 2014; Kikas et al., 2016; Özkan Yıldız & Yılmaz, 2021).

Bakalaureusetöö uurimisküsimused:

1. Kuidas hindavad lasteaiaõpetajad suhtlemist lastevanematega ning millised tegurid mõjutavad selle tõhusust?
2. Milliseid suhtlemisviise kasutavad lasteaiaõpetajad lapsevanematega koostöös ning millest sõltub suhtlusviisi valik?
3. Kuidas on lasteaiaõpetajad valmis oma suhtlemisviise muutma ja arendama, et parandada koostööd lapsevanematega?

Uurimismetoodikana on kasutatud kvantitatiivset uurimisviisi ning andmete kogumiseks viidi läbi struktureeritud ankeetküsitlus Google Forms keskkonnas. Saadud vastused eksporditi Google Sheets keskkonda, kus andmeid analüüsiti kirjeldava statistika abil, kasutades sagedusjaotusi, protsentarvutusi ja diagramme. Nende analüüside põhjal tehti järeldused lasteaiaõpetajate suhtlusviiside kasutamise, eelistuste ja hinnangute kohta.

Töö koosneb kolmest suurest peatükist. Esimene peatükk annab teoreetilise ülevaate suhtlemisviiside kasutamisest koolieelses eas. Teine peatükk annab ülevaadet meetodika ja valimi kohta ning uurimisprotsessi. Kolmas peatükk koosneb uurimistulemuste analüüsist ja kokkuvõttest.

1. LASTEAIAÕPETAJA JA LAPSEVANEMA VAHELINE SUHTLEMINE JA KOOSTÖÖ

1.1 Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate koostöö

Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate omavaheline koostöö on lapse arengu ja heaolu seisukohalt väga oluline. Koostöö tähendab ühise eesmärgi nimel tegutsemist ning hõlmab vastastikust usaldust, üksteise toetust ja jagatud vastutust (Õun, 2004). Koostöö on lai mõiste, mis sisaldab endas mitut erinevat komponenti, kuid selle kõige olulisem osa on suhtlemine.

Just suhtlemise kaudu vahetatakse infot lapse vajaduste, tugevuste, huvide ja arenguliste eripärade kohta. Lapsevanem tunneb oma last kõige paremini kodusest ja emotsionaalsest vaatenurgast, samas kui õpetajal on professionaalsed oskused ja pedagoogilised teadmised lapse suunamiseks ning arengu toetamiseks (Mänd, 2003). Seetõttu võimaldab ainult regulaarne ja kahepoolne suhtlus siduda need teadmised tervikuks ning luua lapsele toetav kasvukeskkond.

Mitmed autorid (Õun & Suur, 2009; Kööp, 2017) märgivad, et kuigi koostöö on kahepoolne, algatab suhtluse sageli õpetaja, sest ta näeb last igapäevaselt ja märkab muutusi esimesena. Kuid lapse arengu toetamine on siiski ühine vastutus ning aktiivne osalemine suhtluses on oluline ka lapsevanema jaoks.

Suhtlemise kvaliteet mõjutab otseselt koostöö kvaliteeti. Just suhtlemise käigus toimub info vahetamine, ühiste otsuste tegemine, probleemide ennetamine ning lapse eripärade parem mõistmine. Seetõttu on suhtlemine koostöö tuum, mis määrab, kui tulemuslik koostöö tegelikult on.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et kuigi koostöö on laiem mõiste, on suhtlemine selle kõige olulisem osa. Õpetajate ja lastevanemate vaheline avatud, järjepidev ja lugupidav suhtlus toetab lapse positiivset arengut ning loob turvalise ja harmoonilise kasvukeskkonna.

1.2 Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate suhtlemine ja suhtlusviisid

Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vaheline suhtlemine on üks kesksemaid tegureid, mis mõjutab lapse arengut, heaolu ja haridusteel edukalt toimetulekut. Tõhus suhtlus loob aluse

usalduslikule koostööle ning tagab, et lapse arengu ja kasvatuses seotud otsused tehakse ühiselt ning läbimõeldult. Ka Alushariduse riiklik õppekava (2025) rõhutab, et suhtlus ja koostöö lapsevanematega peab olema järjepidev, avatud, vastastikusel usaldusel põhinev ning toetama lapse individuaalse arengu mõistmist.

Suhtlemisviise saab üldjoontes jagada vahetuks suhtluseks ning vahendatud suhtluseks (Schumann, 2014). Vahetu suhtlus hõlmab silmast silma vestlust, mis toimub peamiselt lapse hommikul üleandmisel või õhtul vastuvõtmisel, samuti arenguvestlustel või eraldi kokku lepitud individuaalkohtumistel. Vahetu suhtlemine võimaldab kiiret ja täpset tagasisidet, mitteverbaalsete signaalide mõistmist ning usaldusliku suhte loomist. Varasemad uuringud on näidanud, et õpetajad eelistavad vahetut suhtlust just selle vahetu tagasiside ja selguse tõttu (Kikas et al., 2016; Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020).

Vahendatud suhtlus toimub erinevate digikeskkondade kaudu. Eestis on levinumad:

- Eliis või teised e-päevikud,
- Facebooki rühmad,
- Messenger,
- e-mail,
- telefonikõned või SMS,
- Zoom/Skype arenguvestluste või kaugkõnede jaoks.

Digisuhtluse populaarsus on viimastel aastatel kasvanud märkimisväärselt – osaliselt seoses laialdase digipöördega hariduses ja osaliselt seetõttu, et see võimaldab kiiret info edastamist ning paindlikku suhtlusviisi ka olukordades, kus vahetuks kohtumiseks ei ole võimalik sobivat aega leida. Rahvusvaheliste uuringute järgi on digisuhtlus muutunud paljudes koolieelsetes asutustes igapäevaseks ja sageli lausa esimeseks suhtlusvahendiks (Erdreich, 2020; Thompson et al., 2015).

Oluline on siinkohal eristada mõisteid suhtlemisviis ja suhtluskanal, kuna need ei ole samatähenduslikud. Suhtlemisviis viitab sellele, kuidas suhtlus toimub – kas vahetult või vahendatult, samas kui suhtluskanal tähistab konkreetset vahendit või keskkonda, mille kaudu suhtlus aset leiab, näiteks Eliis, e-post, telefon või Messenger. See eristus on oluline, et mõista, millisel moel ja milliste vahendite kaudu õpetajad ja lapsevanemad omavahel suhtlevad ning kuidas erinevad kanalid teenivad erinevaid suhtlusvajadusi.

Sama suhtluskanalit võib kasutada erineval viisil. Näiteks võib Messenger olla nii kiirete praktiliste teadete edastamise vahend kui ka pikemate arutelude pidamise kanal, samas kui Eliisi kasutatakse peamiselt struktureeritud ja ametliku info jagamiseks. Seega täiendavad suhtlemisviis ja suhtluskanal teineteist ning nende teadlik kombineerimine võimaldab paindlikumat ja tõhusamat koostööd.

Uurimused rõhutavad, et mitmekesiste suhtluskanalite kasutamine võimaldab paremini arvestada lapsevanemate erinevate ootuste, võimaluste ja eelistustega (Murray et al., 2015; Knauf, 2023). Mõned lapsevanemad eelistavad kirjalikku ja dokumenteeritud suhtlust, teised hindavad rohkem vahetut kontakti. Õpetaja professionaalsus avaldub oskuses valida sobiv suhtlemisviis ja -kanal vastavalt olukorra iseloomule, teema tundlikkusele ning lapsevanema vajadustele (Graham-Clay, 2005; Erdreich, 2020).

Suhtlemine ei ole pelgalt info edastamine, vaid sotsiaalne ja emotsionaalne protsess, mille kaudu kujunevad usaldus, vastastikune mõistmine ja koostöösuhted. Tõhus suhtlus aitab ennetada arusaamatusi, toetab lapse individuaalset arengut ning tugevdab kodu ja lasteaia vahelist partnerlust (Kikas et al., 2016; Kööp, 2017). Seetõttu on suhtlemisviiside ja -kanalite teadlik ning eesmärgipärane kasutamine lasteaiaõpetaja töö lahutamatu osa. Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vaheline suhtlemine on mitmetahuline ning hõlmab nii vahetut kui vahendatud suhtlust erinevate kanalite kaudu. Nende mõistete eristamine ja seostamine loob aluse suhtluse kvaliteedi, tõhususe ja mõju sügavamaks mõistmiseks lapse arengu ja heaolu seisukohalt.

Igal suhtlemisviisil on oma tugevused ja piirangud. Vahetu suhtlus toetab paremini keerulisemate ja tundlikumate teemade käsitlemist, kuna õpetaja saab lapsevanema reaktsioone vahetult jälgida ja vajadusel vestlust kohandada. Digisuhtlus seevastu sobib hästi igapäevaste teadete, rühmaelu kajastuste ja praktiliste korralduslike teadete jagamiseks. See võimaldab vanematel olla lapse päevategemistega kursis ka siis, kui nende töö- või elukorraldus ei võimalda tihedat füüsilist kohalolekut.

Mitmed uurimused (nt Palts, 2019; Kikas et al., 2016) on rõhutanud, et lastevanemate ja õpetajate vahelised arusaamad sobivatest suhtlusviisidest võivad erineda, mis omakorda võib mõjutada suhtluse kvaliteeti. Seetõttu on oluline, et lasteaedades oleksid läbimõeldud kokkulepped suhtluskorralduse ja kommunikatsioonikanalite kasutamise osas.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et tänapäeva lasteaedades kasutatakse suhtlemiseks mitmekesisist valikut nii vahetuid kui ka digitaalset suhtlusviise. Erinevate meetodite kombineerimine võimaldab õpetajatel toetada lapsevanemaid paindlikult ning hoida nendega pidevat kontakti, mis on lapse arengule ja turvatunde kujunemisele ülioluline.

Peamised suhtlusviisid lastevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel on vahetu suhtlus ehk inimestevaheline otsene vestlus ja vahendatud suhtlus ehk inimestevaheline suhtlemine erinevaid kommunikatsioonivahendeid kasutades (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020) ning tänapäeval suhtlevad ka lasteaiaõpetajad ja lastevanemad üha enam läbi sotsiaalmeedia (Erdreich, 2020). Uute digiseadmete olemasolul areneb ka lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vaheline suhtlus (Thompson, Mazer, & Grady, 2015). Digiajastul toimub lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel üha enam suhtlust digiseadmeid kasutades (Erdreich, 2020). Suhtlemine läbi sotsiaalmeedia võimaldab veelgi enam vanemal lapse päevaga kursis olla ning see omakorda aitab kaasa parema sideme tekkimisele lapse ja vanema vahel (Erdreich, 2020).

Lastevanemate ja lasteaiaõpetajate koostöös kasutatakse kahte põhilist suhtlemisviisi: vahetut (otsesuhtlust) ja vahendatud (kaudset) suhtlust. Mõlemad suhtlusviisid täidavad olulisi rolle ning on vajalikud lapse arengu toetamisel (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020). Nende mõistmine on lasteaiaõpetajate jaoks oluline, sest suhtluskanalite valik mõjutab info kvaliteeti, lastevanemate kaasatust ja koostöö sujuvust.

Vahetul suhtlusel on lasteaiaõpetajate ja lastevanemate koostöös mitmeid eeliseid. See võimaldab kasutada nii verbaalset kui ka mitteverbaalset suhtlemist, mistõttu on võimalik paremini mõista teise poole hoiakuid ja emotsioone. Vahetu kontakt aitab luua usaldusliku suhte, mis omakorda toetab lapse arengu teemadel avatumat suhtlust. Lisaks võimaldab näost näkku suhtlemine keerulisemaid teemasid tundlikumalt käsitleda ning vähendab arusaamatusi, mis võivad tekkida kirjaliku või vahendatud suhtluse puhul.

Teaduskirjanduse järgi on vahetu suhtlus lastevanemate ja õpetajate koostöö nurgakivi, sest: annab võimaluse näha emotsioone, kehakeelt ja reaktsioone, mis suurendab vastastikust mõistmist (Thompson, 2008);

- soodustab usalduse tekkimist ning aitab luua turvalisi ja stabiilseid suhteid (Hujala et al., 2009);
- võimaldab probleemsetest või tundlikest teemadest rääkida taktitundelisemalt (Knopf, 2020);

- võimaldab anda kohest tagasisidet ja selgitusi.

Mitmed uuringud näitavad, et lapsevanemad eelistavad vahetut suhtlust just seetõttu, et see loob inimlikuma sideme ja pakub suuremat kindlustunnet (Reedy & McGrath, 2010).

Samas on vahetul suhtlusel ka piiranguid:

- lapsevanemal võib olla hommikul või õhtul kiire, mistõttu vestlused jäävad pealiskaudseks;
- keelebarjäär võib takistada sügavamat suhtlust mitmekultuurilistes rühmades (Sims & Hayden, 2019);
- õpetajad võivad tunda ärevust või ebakindlust ebameeldivate teemade puhul (Palts, 2019).

Uuringud näitavad, et kui õpetaja peab edasi andma tundlikku infot (nt lapse käitumisraskused), eelistatakse seda sageli teha rahulikus, eelnevalt kokku lepitud vestluses, et vältida arusaamatusi (Kikas et al., 2016).

Vahendatud suhtlus tähendab lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate vahelist kommunikatsiooni digikanalite või muude tehniliste vahendite abil. Lasteaia igapäevases töös hõlmab see suhtlust sellistes keskkondades nagu Eliis ja Stuudium, samuti e-kirjade, Facebooki, Messengeri, telefoni- või videokõnede ning Zoomi või Skype'i kasutamist. Need kanalid pakuvad võimalust edastada infot kiiresti ja struktureeritult ka siis, kui otsene kokkusaamine ei ole võimalik.

Uuringud näitavad, et digipõhised suhtlusviisid on muutunud lasteaedades oluliseks töövahendiks, kuna need võimaldavad õpetajatel jagada teavet paindlikult ja efektiivselt, toetavad dokumenteeritud infovahetust ning loovad lapsevanematele mugava võimaluse olla kursis lapse igapäevaeluga. Vahendatud suhtlus aitab seega tagada järjepideva ja kättesaadava kommunikatsiooni, mis toetab lapse arengut ka olukordades, kus vahetu suhtlus ei ole võimalik või on ajaliselt piiratud:

- võimaldavad kiiret ja tõhusat infovahetust (Knauf, 2023).
- annavad lapsevanemale võimaluse infot lugeda talle sobival ajal;
- aitavad õpetajatel dokumenteerida lapse arengut süstemaatiliselt;
- võimaldavad rühma infot edastada kõigile lapsevanematele samaaegselt;
- jõuavad kiiremini kohale kui paberkujul teated.

Paljud lapsevanemad eelistavad kirjalikku suhtlust, sest:

- see jätab info alles,
- võimaldab rahulikumalt vastata,
- aitab vältida emotsionaalset ülereageerimist (Thompson, 2008)

Vahendatud suhtluse piirangud

Samas on digikanalitel ka puudusi.

- info killustumine mitme kanali vahel võib tekitada segadust (Palts, 2019).
- lapsevanemad ei pruugi kõiki kanaleid aktiivselt jälgida;
- tehnilised probleemid (puuduv wifi, osad seadmed vananenud);
- kirjalik tekst võib tekitada arusaamatusi, sest puudub toon ja kehakeel;
- õpetaja töökoormus kasvab, kui peab suhtlema nii suuliselt kui mitmes digikanalis.

Üha enam uuringuid rõhutab, et kuigi digisuhtlus on mugav, ei tohi see asendada vahetut suhtlemist, sest lapse arengu seisukohalt on isiklik kontakt kõige mõjusam (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020; McFadden & Thomas, 2022).

Suhtlusviiside valik: millest see sõltub?

Knaufi (2023) järgi sõltub õpetajate suhtlusviisi valik lapsevanematega mitmest tegurist, mis on seotud nii suhtluse sisu kui ka osapoolte võimalustega:

- teema tundlikkus – keerulised teemad eelistatakse lahendada vahetult;
- info kiireloomulisus – kiire teabe puhul eelistavad õpetajad telefonikõnet või Messengeri;
- lapsevanema eelistused – koostöö toimib paremini, kui arvestatakse vanema soovitud kanaleid;
- õpetaja digipädevus – vähesem digioskuse tase võib piirata digikanalite kasutamist;
- keeleoskuse eripärad – mitmekeelsetes rühmades eelistatakse sageli kirjalikku suhtlust.

Samas kinnitavad teadlased, et ühe suhtlusviisi domineerimine ei ole efektiivne; vajalik on kombineeritud lähenemine, kus vahetu ja digisuhtlus täiendavad teineteist (Reedy & McGrath, 2010).

Mõlema suhtlusviisi roll lapse arengu toetamisel

Lapse heaolu seisukohalt pole küsimus selles, kumb suhtlusviis on parem, vaid kuidas neid omavahel tasakaalustada.

- Vahetu suhtlus loob usalduse ja võimaldab mõista lapse emotsionaalset ja sotsiaalset käitumist.
- Vahendatud suhtlus toetab järjepidevat dokumenteerimist ja info kiiret liikumist.

Uuringud näitavad, et kõige tõhusam koostöö pere ja lasteaia vahel sünnib siis, kui:

- info liigub mõlemas suunas,
- on kokku lepitud, millist kanalit kasutatakse milleks,
- õpetaja ja lapsevanem tunnevad end suhtluses turvaliselt (Kikas et al., 2016).

Erinevad autorid defineerivad suhtlemist mitmeti. Suhtlemine on alati sihipärane tegevus (Kidron, 2004). Kõige lihtsam definitsioon kirjeldab, et see on kahe või enama inimese omavaheline suhtlus. Suhtlemisprotsessi kaudu toimub ühe- või kahe-suunalise teabevahetus, mille käigus toimub inimese sotsialiseerimine, vastastikune tajumine, teineteise tundmaõppimine ja arusaamine. See aitab luua uusi kontakte uute inimestega, vahetada infot ja saavutada vastastikust mõistmist, mis muudab meie elu rõõmsamaks ja elamisväärsemaks (Graham-Clay, 2005; Krips, 2011). Efektiivne kodu ja haridusasutuse koostöö saavutatakse ühe parima viisina omavahelise suhtlemise kaudu. Suhtlemine hõlmab informatsiooni vahetamist haridusasutuse ja kodu vahel, mis hõlmab nii vanemate kui ka haridusasutuse personali suhtlust, et jagada informatsiooni lapse hariduskogemuste, saavutuste ja edusammude kohta. On äärmiselt oluline, et haridusasutus hoiaks vanemaid pidevalt informeerituna ja jagaks positiivset tagasisidet lapse edukuse kohta (Connors & Epstein, 1994).

Lasteaegades on lapsevanem see, kes teeb otsuseid lapsega seotud küsimustes. Eestis kehtiva Alushariduse seaduse (2025) kohaselt on lapsevanemal oluline roll oma lapse arengu ja alushariduse toetamisel. Seaduse §-s 4 on sätestatud, et lapsevanem osaleb alushariduse eesmärkide saavutamises koostöös haridusasutusega ning tagab tingimused, mis toetavad lapse arengut ja heaolu. Kuna lapsevanem tunneb oma last kõige paremini ning omab väärtuslikku infot lapse iseloomu, vajaduste ja harjumuste kohta, on õpetaja üheks keskseks ülesandeks kujundada lapsevanemaga usalduslik ja koostöine suhe, mis toetab lapse arengut ning loob ühtse kasvatuskeskkonna.

See omakorda loob lapse arenguks hubase ja toetava keskkonna (Almann & Kuusman, 1999). Haridusasutuse ja lapsevanema vahelise usaldusliku suhte loomisele aitab kaasa lapsevanema võimalikult varajane kaasamine lapse haridusse (Kikas et al., 2016). Mitmed erinevad uuringud

selgitavad, et lasteaiaõpetaja ja lapsevanema suhtlemine omavad positiivset mõju lapse õppimisele nii varases lapseas kui ka hilisemas elus (Kikas et al., 2016).

1.3 Internetikeskkonnad lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelises suhtluses

Lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate suhtlus on viimastel aastatel järjest enam liikunud digitaalsesse keskkonda, mis võimaldab kiiret, paindlikku ja dokumenteeritud infovahetust. Digisuhtlus on muutunud oluliseks osaks nii igapäevasest teabe edastamisest kui ka lapse arengu kajastamisest. Uuringud kinnitavad, et digitaalne suhtlus võib tugevdada kodu ja lasteaia koostööd, lihtsustada info jagamist ning toetada lapsevanemate osalust haridusprotsessis (Knauf, 2023). Samas võivad internetipõhised keskkonnad tuua kaasa ka uusi väljakutseid, nagu privaatsus, tehnilised oskused või info üleküllus (McFadden & Thomas, 2022).

Käesoleva uurimistöö tulemused näitavad, et lasteaedades kasutatakse suhtlemisel peamiselt järgmisi keskkondi: *Eliis, Stuudium, Facebook, Messenger, Gmail ja Zoom*.

Eliis ja Stuudium – kõige kasutatavamad ametlikud suhtluskanalid

Eliis (Eesti Lasteaedade Internetipõhine Infosüsteem) on lasteaedades üks kesksemaid suhtlusplatvorme. Selle kaudu jagatakse rühma igapäevast infot, koostatakse arengukaarte, lisatakse fotosid ja tehakse ametlikku dokumentatsiooni. Uuringud näitavad, et ametlikud e-keskkonnad loovad struktureeritud ja turvalise suhtluspinna ning toetavad läbipaistvust õpetaja ja lapsevanema vahel (Knauf, 2023).

Stuudium, millel on Eliisiga sarnane funktsioon, pakub samuti turvalist infovahetust ning võimalust jälgida lapse arengut ja igapäevaseid tegevusi. Selliste digiplatvormide kasutamine toetab õpetaja ja lapsevanema teadlikku koostööd, kuna info on püsivalt kättesaadav ning vanemal on võimalik sellega tutvuda ja reageerida endale sobival ajal. Uuringute põhjal suurendavad digitaalsed õppeinfosüsteemid vanemate osalust haridusprotsessis, kuna nad on paremini informeeritud lapse tegemistest ja arengust (Knauf, 2023). Samuti võimaldavad need platvormid lapse kohta jäädvustatud ja jälgitava info säilitamist, mis aitab nii õpetajal kui ka vanemal saada terviklik ülevaade lapse arenguteest. Kirjalik ja struktureeritud infovahetus aitab vähendada arusaamatusi, kuna edastatav teave on üheselt mõistetav ning sellele saab vajadusel hiljem tagasi pöörduda.

Samas toovad mitmed autorid välja ka digiplatvormide kasutamisega seotud puudusi. Õpetajate töökoormus võib suureneeda seoses pideva dokumenteerimise ja info sisestamise vajadusega, mis võib omakorda tekitada ajasurvet. Lisaks mõjutab suhtluse kvaliteeti vanemate erinev digipädevus, sest kõik lapsevanemad ei pruugi osata või julgeda digikeskkondi aktiivselt kasutada. Probleeme võib esineda ka tehniliste tõrgete ja ligipääsuraskuste tõttu, mis võivad takistada info õigeaegset edastamist ja kättesaamist (McFadden & Thomas, 2022).

Facebook ja Messenger – kiired ja mitteametlikud suhtluskanalid

Facebooki grupe kasutatakse rühmades sageli igapäevase info, piltide, teadete ja meeldetuletuste jagamiseks. Selline suhtlusvorm võimaldab kiiresti jõuda suure hulga lapsevanemateni ning hoida neid kursis rühma tegemistega. Uuringud näitavad, et sotsiaalmeedia keskkonnad toetavad lapsevanemate kiiret kaasamist ning aitavad kaasa kogukonnatunde kujunemisele, kuna vanemad tunnevad end rühmaelus osalejatena, mitte ainult info vastuvõtjatena (Caers et al., 2013; Sims & Hayden, 2019). Messenger omakorda võimaldab kiiret ja vahetut individuaalset suhtlemist õpetaja ja lapsevanema vahel, mis on heaks alternatiiviks olukordades, kus Eliis ei ole vanema peamine suhtluskanal või kui on vaja operatiivselt reageerida.

Sotsiaalmeedia ja sõnumirakenduste kasutamise üheks oluliseks eeliseks on väga kiire info liikumine, mis võimaldab õpetajal edastada teateid reaalajas ning saada vanematelt kohest tagasisidet. Samuti toetavad need keskkonnad mugavat grupisuhtlust, kus kogu rühmale suunatud info on kättesaadav ühes kohas ning vanematel on võimalik üksteisega suhelda ja kogemusi jagada. Reaalajas reageerimise võimalus muudab suhtluse dünaamiliseks ja paindlikuks.

Samas toovad autorid välja ka mitmeid puudusi. Info võib killustuda mitme kanali vahel, mis tekitab segadust ja suurendab ohtu, et osa olulisest teabest jääb märkamata. Lapsevanemad võivad kogeda ka liigset koormust sõnumite hulga tõttu, mis võib vähendada suhtluse tõhusust ja tekitada väsimust. Lisaks kaasnevad sotsiaalmeedia ja sõnumirakenduste kasutamisega privaatsus- ja turvariskid, kuna alati ei ole tagatud andmete täielik kaitse ning info võib levida väljapoole suletud ringi (Knauf, 2023).

Gmail – ametlik ja detailsem kirjalik suhtlus

Gmaili ja e-kirju kasutatakse lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate vahelises suhtluses eelkõige ametlikuma ja detailsema info edastamiseks. E-kirjad sobivad olukordadeks, kus on vaja saata

põhjalikke selgitusi, kooskõlastusi, dokumente või kokkuvõtteid, näiteks arenguestluste järgselt või oluliste korralduslike muudatuste teavitamiseks. Uuringud näitavad, et e-kirju kasutatakse igapäevases suhtluses harvemini, kuid need on sobivad ametlikeks teadeteks ning olukordadeks, kus on oluline selge dokumenteeritus ja võimalus hiljem edastatud infot viidata (Thompson, 2008).

E-kirjade kasutamise oluliseks eeliseks on võimalus edastada põhjalikku ja struktureeritud infot, lisada dokumente, faile, kokkuvõtteid ning täpsustusi, mis toetavad lapsevanema paremat arusaamist käsitletavast teemast. Kirjalik suhtlus jääb alles, mis tagab dokumenteerituse ning võimaldab nii õpetajal kui ka vanemal vajadusel varasematele kokkulepetele või teabele tagasi pöörduda. Samuti ei nõua e-kirjaga suhtlemine osapooltelt samaaegset kohalolekut, mistõttu on see paindlik ja ajaliselt mugav suhtlusviis. Kirjalik vorm aitab ka vältida arusaamatusi, kuna sõnum on läbimõeldult sõnastatud ning seda saab enne saatmist täpsustada.

Samas on e-kirjadel ka mitmeid puudusi. Tagasiside võib olla aeglane, kuna lapsevanemad ei pruugi oma e-posti regulaarselt kontrollida, mis vähendab selle kanali sobivust kiireloomuliste teadete edastamiseks. Põhjalike e-kirjade koostamine võib olla õpetajale ajamahukas ning suurendada töökoormust. Lisaks võib e-kirjaga suhtlemine tunduda mõnele lapsevanemale liiga formaalne või distantsilt, mis võib vähendada suhtluse vahetust ja emotsionaalset lähedust. E-kirjade kasutamine eeldab ka teatavat digipädevust, mis ei pruugi kõigil lapsevanematel olla piisaval tasemel, mistõttu võib info kohalejõudmine olla ebaühtlane.

Zoom – kaugkohtumised ja arenguestlused

Zoomi kasutatakse lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate vahelises suhtluses peamiselt olukordades, kus lapsevanem ei saa füüsiliselt lasteaia ruumidesse tulla või kui on vaja arutada lapse arenguga seotud teemasid visuaalse kontakti kaudu. Eriti suurenes videokohtumiste kasutamine COVID-19 pandeemia ajal, mil vahetu kontakt oli piiratud ning tuli leida alternatiivseid suhtlusviise. Videokohtumised võimaldavad säilitada silmast-silma suhtluse ka distantsilt ning sobivad hästi pikemateks vestlusteks ja arenguestlusteks, kus on oluline näha lapsevanema reaktsioone, kehakeelt ja emotsioone. Uuringud näitavad, et selline suhtlusvorm parandab kontakti nende vanematega, kes ei saa igapäevaselt lasteaeda tulla, ning toetab koostööd lapse arengu toetamisel (McFadden & Thomas, 2022).

Samas eeldab Zoomi kasutamine nii õpetajalt kui ka lapsevanemalt piisavaid tehnilisi oskusi ning valmisolekut kasutada videokeskonda. Tehnilised probleemid, seadistuste keerukus või ebastabiilne internetiühendus võivad muuta suhtluse katkendlikuks ja tekitada lisapingeid. Samuti ei eelista kõik lapsevanemad videokohtumisi, kuna mõned tunnevad end kaamera ees ebamugavalt või eelistavad pigem vahetut kohtumist. Seetõttu kasutatakse Zoomi lasteaedades pigem vajaduspõhiselt ning see ei ole igapäevane suhtluskanal.

Teaduskirjanduse ja käesoleva uurimistöõ tulemuste põhjal võib järeldada, et Eliis ja Studium on lasteaedades kõige olulisemad ametlikud ja struktureeritud suhtluskanalid, mis toetavad turvalist, järjepidevat ja dokumenteeritud infovahetust lapsevanematega. Facebook ja Messenger täiendavad ametlikke kanaleid kiire ja vahetu suhtluse kaudu ning on vanemate seas populaarsed eelkõige rühmasisese info, piltide ja teavituste jagamiseks. Gmail ja Zoom täidavad pigem toetavat rolli, võimaldades ametlikumat kirjalikku suhtlust ning distantskohtumisi olukordades, kus vahetu kontakt ei ole võimalik.

Digitaalsed platvormid parandavad suhtluse kättesaadavust ja paindlikkust ning toetavad lapsevanemate kaasamist, kuid samal ajal võivad need suurendada õpetajate töökoormust ning tuua esile digipädevuse erinevustest tulenevaid barjääre nii õpetajate kui ka lapsevanemate seas. Seetõttu on oluline, et digisuhtlust kasutataks teadlikult ja tasakaalustatult, arvestades nii tehnilisi võimalusi kui ka inimlikke vajadusi.

1.4 Suhtlemist takistavad tegurid lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate vahel

Tõhus suhtlemine lapsevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel on eelduseks toimivale koostööle ning lapse arengut toetavale kasvukeskkonnale. Varasemad uuringud on näidanud, et suhtlemist takistavad tegurid võivad tuleneda nii tehnoloogilistest, organisatsioonilistest, suhtluspsühholoogilistest kui ka kultuurilistest aspektidest (Reedy & McGrath, 2010; Palts, 2019; Wilke, Fraillon & Ainley, 2024). Käesolevas alapeatükis käsitletakse peamisi takistusi, mida on varasemates uuringutes kirjeldatud ning mis võivad mõjutada õpetaja ja lapsevanema vahelise suhtluse tõhusust.

Tehnoloogilised takistused ja digipädevused

Digivahendite kasutamine on tänapäeva lasteaedades muutunud igapäevaseks suhtluskanaliks, kuid mitte kõik õpetajad ega lapsevanemad ei oma ühesuguseid digioskusi. Uuringud näitavad, et õpetajate digipädevus sõltub suuresti individuaalsest kogemusest, koolitustest ja

motivatsioonist (Schibeci et al., 2008; Preradović, Lešin & Boras, 2017). Puudulik digipädevus võib põhjustada ebakindlust ning vähendada valmisolekut kasutada digikeskkondi, nagu e-lasteaed või sotsiaalmeedia.

Samuti eeldab vahendatud suhtlus stabiilset internetiühendust ja sobivaid seadmeid. Schumann (2014) märgib, et tehniliste probleemide korral võib suhtlus katkeda või viibida, mis omakorda mõjutab info liikumise kiirust ja kvaliteeti. Ka rahvusvahelistes uuringutes on leitud, et lasteaegade digitaliseeritus on ebaühtlane ning õpetajad kasutavad sageli isiklikke seadmeid, mis suurendab töökoormust ja stressi (Chen, Lin & Li, 2022).

Ajalised ja töökorralduslikud takistused

Aeg on üks enim mainitud tegureid, mis õpetaja ja lapsevanema suhtlust mõjutab. Nii õpetajatel kui lapsevanematel on tihe päevakava, mistõttu ei pruugi alati olla võimalik kohtuda silmast silma. Kiired hommikud ja õhtud vähendavad võimalust põhjalikuks vestluseks, mistõttu muutub suhtlus sageli pealiskaudseks. Paljud õpetajad on toonud välja, et suur töökoormus, personalipuudus ning vajadus täita täiendavaid haldusülesandeid vähendavad aega individuaalseks tagasisideks (Palts, 2019). Eriti probleemseks võib kujuneda olukord, kus rühmas töötab piiratud arv personali, mis vähendab võimalust lapsevanemaga rahulikult suhelda.

Suhtlusstiilide ja ootuste erinevus

Õpetajate ja lapsevanemate arusaamad lapse kasvatamisest, arenguvajadustest ja käitumisnormidest võivad oluliselt erineda. Erinevused ootustes põhjustavad sageli pingeid ja arusaamatusi, eriti kui puudub ühiselt kokku lepitud suhtlusviis või -sagedus (Almann, 2006; Murray et al., 2015). Mitmed uurijad on rõhutanud, et vanemate väga kõrged või vastupidi vähesed ootused õpetaja suhtes võivad tekitada koostöös ebavõrdsust (Palts, 2019). Samuti võivad vanemad oodata kohest tagasisidet või pidevat infovahetust, mida õpetaja ei pruugi töökorralduslikult suuta pakkuda.

Emotsionaalsed ja psühholoogilised barjäärid

Suhtlemine lapse arengu või käitumisega seotud tundlikel teemadel võib olla mõlemale osapoolle emotsionaalselt koormav. Reedy ja McGrath (2010) toovad välja, et stress, väsimus

ja negatiivsed emotsioonid võivad mõjutada suhtluse tooni ja kulgu. Ka õpetajatel võib olla keeruline jagada kriitilist tagasisidet, kartes vanema negatiivset reaktsiooni.

Rahvusvahelised uuringud on näidanud, et kollegiaalne tugi, selged juhised ja regulaarne suhtluskoolitus aitavad vähendada õpetajate ärevust ja parandada suhtlusvaliteeti (Erdreich, 2021).

Keele- ja kultuuribarjäärid

Mitmekultuurilistes lasteaedades võib suhtlemist takistada keeleoskuse erinevus. Kui lapsevanem ei valda eesti keelt või õpetaja ei tunne pere kultuurilisi eripärasid, võib info edasiandmine muutuda katkendlikuks või ebatäpseks (Kööp, 2017). Sellistes olukordades on vaja kasutada tõlkeabi, visuaalseid abivahendeid või selgemaid kommunikatsioonistrateegiaid.

Uuringud näitavad, et kultuurilised erinevused võivad mõjutada ka arusaamu õpetaja rollist, lapse kasvatamisest ja suhtluse vormist (Santos-Urbina et al., 2025).

Organisatsioonilised takistused

Suhtlemist võib pärssida ka lasteaia sisene korraldus – näiteks ühtse suhtluskorra puudumine, erinevad digiplatvormid, mis ei ole kõigile osapooltele tuttavad, või vähene juhtkonna tugi suhtlusprotsessile. Kui lasteaial puudub ühtne süsteem, kujuneb suhtlus ebaühtlaseks ja raskesti jälgitavaks (Wilke, Fraillon & Ainley, 2024). Edukaks suhtlemiseks on oluline, et kogu personal oleks kursis lasteaia suhtlusreeglite, eesmärkide ja standarditega ning et õpetajatele pakutaks vajalikku tuge ja koolitust.

Uurimistöö põhjal selgus, et lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate suhtlemist võivad mõjutada väga erinevad tegurid. Vastustest tuli välja, et üheks suurimaks probleemiks on ajapuudus, sest õpetajatel ei ole alati võimalik iga lapsevanemaga eraldi pikemalt rääkida. Samuti mainiti tehnoloogilisi raskusi, näiteks digivahendite puudumist või oskuste erinevust, mis võib takistada info liikumist.

Mitmed õpetajad tõid välja ka selle, et suhtlemist mõjutavad erinevad suhtlusstiilid ja ootused, mis võivad mõnikord tekitada arusaamatusi. Teatud olukordades võivad takistuseks olla ka emotsionaalsed tegurid, näiteks pingeline teema või kartus, kuidas lapsevanem reageerib. Mõnes rühmas esineb ka keele- ja kultuuribarjääre, mis nõuavad rohkem selgitamist või

sobivaid suhtlusviise. Lisaks mainiti, et suhtlust võivad mõjutada ka lasteaia enda korralduslikud eripärad, näiteks info jagamise süsteem või töökorraldus.

Kokkuvõttes võib öelda, et suhtlemist takistavad tegurid on üsna mitmekesised ja tulenevad nii tehnilistest kui ka inimlikest ja korralduslikest aspektidest. Seetõttu on oluline, et lasteaed leiaks viise, kuidas õpetajaid toetada — nii digipädevuse arendamisel, suhtlemisoskuste tugevdamisel kui ka ühtse suhtluskultuuri kujundamisel, et koostöö lapsevanematega oleks võimalikult sujuv.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

2.1 Uurimistöö eesmärk

Uurimistöö eesmärgiks on välja selgitada, õpetajate eelistused erinevate suhtlemisviiside suhtes lapsevanematega õpetajate hinnangute põhjal.

2.2 Uurimistöö valim ja selle kirjeldus

Käesoleva uurimistöö küsitlus viidi läbi Tallinna koolieelsetes lasteasutustes. Valimi moodustasid lasteaedades töötavad rühmaõpetajad, kelle igapäevatöö hõlmab otsesest suhtlemist lastevanematega ning koostööd lapse arengu toetamisel. Küsitluse eesmärgiks oli välja selgitada lasteaiaõpetajate hinnangud ja eelistused erinevate suhtlemisviiside kasutamisel lapsevanematega ning mõista, millised tegurid mõjutavad nende valikuid.

Kokku vastas küsitlusele 50 lasteaiaõpetajat, kellest enamik olid naissoost ning omasid mitmeaastast töökogemust koolieelses lasteasutuses. Küsitlus saadeti kahe Tallinna lasteaia direktoritele, kes edastasid ankeedi oma asutuse õpetajatele. Vastamine toimus vabatahtlikkuse alusel ning kõik vastused koguti anonüümselt veebikeskkonna Google Forms kaudu.

Vastajate vanus jäi vahemikku 21–69 aastat, keskmine vanus oli ligikaudu 44 aastat.

2.3 Uuringu meetoodika ja korraldus

Lähtudes bakalaureusetöö eesmärgist valiti uurimismeetodiks kvantitatiivne uurimisviis, mille eesmärk on selgitada, milliseid suhtlemisviise kasutavad lasteaiaõpetajad lastevanematega suhtlemisel. Kvantitatiivne uurimismeetod võimaldab koguda andmeid suuremalt hulgalt vastajatelt ja teha tulemuste põhjal üldistusi.

Kvantitatiivne meetod tähendab, et uuritavaid nähtusi kirjeldatakse arvuliste andmetena, mida analüüsitakse matemaatiliste meetodite abil ning tulemused väljendatakse numbriliselt (Õunapuu, 2014, lk 141). Selle meetodi raames kasutatakse sageli küsitlust või olemasolevate andmebaaside põhjal koostatud analüüsi (Maadvere, 2012). Antud töö puhul valiti küsitlusuuring, mis võimaldas koguda infot lasteaiaõpetajate hinnangute ja kogemuste kohta suhtlemisel lapsevanematega.

Uurimistöö põhiküsimused olid järgmised:

1. Kuidas hindavad lasteaiaõpetajad suhtlemist lastevanematega ning millised tegurid mõjutavad selle tõhusust?
2. Milliseid suhtlemisviise kasutavad lasteaiaõpetajad lapsevanematega koostöös ning millest sõltub suhtlusviisi valik?
3. Kuidas on lasteaiaõpetajad valmis oma suhtlemisviise muutma ja arendama, et parandada koostööd lapsevanematega?

Antud uurimistöös kasutati küsitlusuuringut, mis on kvantitatiivses uurimises üks levinumaid meetodeid (Maadvere, 2012). Küsitlus loodi veebikeskkonnas Google Forms, mis võimaldas vastajatele anonüümsust ning paindlikkust küsimustiku täitmise ajas. Küsitlus oli avatud kahes Tallinna lasteaias, kuhu see edastati direktorite kaudu rühmaõpetajatele. Kokku vastas küsitlusele *50 lasteaiaõpetajat*.

Küsitluse struktuur ja küsimuste tüübid

Küsimustik koosnes *14 küsimusest*, mis olid jaotatud *kolme temaatilisse alaplokki*:

Üldandmed

Eesmärk oli saada ülevaade vastajate demograafilistest ja tööalastest näitajatest. Selles plokis esinesid järgmised küsimused:

- Vastaja vanus (avatud küsimus).
- Tööstaaž lasteaiaõpetajana (valikvastustega).
- Avatud küsimus: „Miks on suhtlemine lastevanematega teie arvates oluline?“

Suhtlemisviisid ja nende kasutamine

Selles plokis selgitati välja lasteaiaõpetajate kasutatavad suhtlemisviisid, sagedused ja hinnangud suhtluse kvaliteedile.

Näited küsimustest:

- Hinnang suhtlemisele lastevanematega (Likerti skaala 1–5).
- Hinnang enda suhtlemisoskusele (Likerti skaala 1–5).

- Suhtlemisviiside loetelu, kus õpetajad said valida mitme variandi vahel (Eliis, Messenger, e-mail, telefon, Zoom/Skype, blogi, vahetu suhtlus, muu).
- Küsimus suhtlusviisi valikut mõjutavate tegurite kohta (avatud küsimus).
- Küsimused iga suhtlemisviisi kasutussageduse kohta (valikvastustega: ei kasuta, mõned korrad, 1–2 korda kuus, 1–2 korda nädalas, regulaarselt igapäevaselt).

Suhtlemist takistavad tegurid ja suhtlusvalmidus

Selles plokis uuriti suhtlusprobleeme ja valmisolekut suhtlusviise arendada. Küsimused hõlmasid:

- Mitmevalikuline küsimus suhtlemist takistavate tegurite kohta (ajapuudus, keelebarjäär, erinevad ootused, emotsionaalsed väljakutsed, tehnilised takistused, piiratud ressursid jms).
- Hinnang infotehnoloogilisele pädevusele (Likerti skaala).
- Avatud küsimus valmisoleku kohta muuta oma suhtlemisviise koostöö parandamiseks.

Andmeanalüüs

Kogutud andmeid analüüsiti Google Sheetsi abil, kasutades järgmisi võtteid:

- sagedustabelid,
- protsentuaalne jaotus,
- graafilised ülevaated (tulpdigrammid, sektordiagrammid),
- vastuste koondamine kategooriatesse,
- avatud vastuste kvalitatiivne sisuanalüüs (koodimine ja korduvate teemade grupeerimine).

Kasutatud meetodid võimaldasid hinnata lasteaiaõpetajate suhtluspraktikaid, eelistusi, suhtlemisviiside kasutussagedust ning tuvastada peamisi tegureid, mis suhtlemist soodustavad või takistavad.

2.4 Uurimisprotseduuri kirjeldus

Töös kasutatakse küsimustikku, mis saadetakse välja kahele lasteaiale Tallinnas. Töös kasutati küsitlust, mis saadeti välja kahele lasteaiale Tallinnas. Lasteaedade valik ei olnud juhuslik, vaid lähtus mitmest kaalutletud põhjusest. Esiteks soovis uurija kaasata lasteaedu, kus kasutatakse

aktiivselt digikeskkondi suhtlemiseks lapsevanematega, et oleks võimalik analüüsida erinevate suhtlusviiside tegelikku kasutust. Tallinna lasteaiaid vastavad sellele tingimusele, kuna digivahendite kasutamine on seal laialdaselt levinud ning õpetajatel on mitmekesine kogemus erinevate suhtluskanalitega (nt Eliis, Messenger, e-mail jt).

Teiseks valiti lasteaedadega sama piirkond selleks, et tagada valimi *ühtlus* – ühe piirkonna lasteaedades on sarnased töökorralduslikud tingimused, juhtimispraktikad ja perede taust. See võimaldab tulemusi omavahel võrrelda ja vähendab piirkondlikku varieeruvust, mis võiks tulemusi moonutada.

Kahe lasteaia õpetajate kaasamine võimaldas saada *mitmekülgse, kuid hallatava suurusega* valimi, mis sobib kvantitatiivseks analüüsiks. Uuringu tulemusi oleks edaspidi võimalik laiendada, kaasates rohkem lasteaia ja piirkondi, kuid käesoleva töö eesmärgi täitmiseks oli valitud valim piisav ja meetoodiliselt põhjendatud.

Küsimustik saadetud lasteaia direktorile palvega saata need lasteaias töötavatele õpetajatele. Küsimustike täitmine ei kesta kauem kui 7 minutit. Enne põhiuuringut tehti pilootuuring, kus osalesid kolm või rohkem lasteaiaõpetaja kogemusega inimest, kes ka praegu töötavad lasteaias, kuid teisel ametikohal. Autor saatis neile uurimisküsimused koos ankeediga, paludes neil hinnata, kas küsimused on arusaadavad ning üheselt mõistetavad. Samuti palus autor anda tagasisidet ja teha ettepanekuid, olles avatud võimalikele muudatustele.

Käesolevas uurimistöös kasutati andmekogumismeetodina kirjalikku veebipõhist küsitlust, mis saadeti kahe Tallinna lasteaia õpetajatele. Küsimustik koostati Google Forms keskkonnas ning selle täitmine võttis keskmiselt umbes seitse minutit. Küsitluse link edastati lasteaedade direktoritele, kes omakorda jagasid seda oma asutuse õpetajatele vastamiseks.

Uurimistööl läbiviimise eel viidi läbi pilootuuring, milles osales kolm lasteaiaõpetaja kogemusega inimest. Kuigi nad töötasid hetkel teisel ametikohal, oli neil varasem kogemus koolieelses lasteasutuses, mis võimaldas neil hinnata küsimuste sisulist asjakohasust ja selgust. Pilootuuringu eesmärk oli testida küsimustiku loogikat, sõnastuse arusaadavust ning ülesehitust. Osalejatelt saadud tagasiside põhjal tehti mitmeid täpsustusi, et tagada küsimustiku üheselt mõistetav ametikeelne sõnastus ja parem vastajamugavus.

Küsitlusuuring viidi läbi ajavahemikus 3.10.2025-31.10.2025. Küsimustik oli avatud vastamiseks kokku 1 nädala ning perioodi keskel saadeti direktorite kaudu välja ka meeldetuletuskiri, et suurendada vastamismäära.

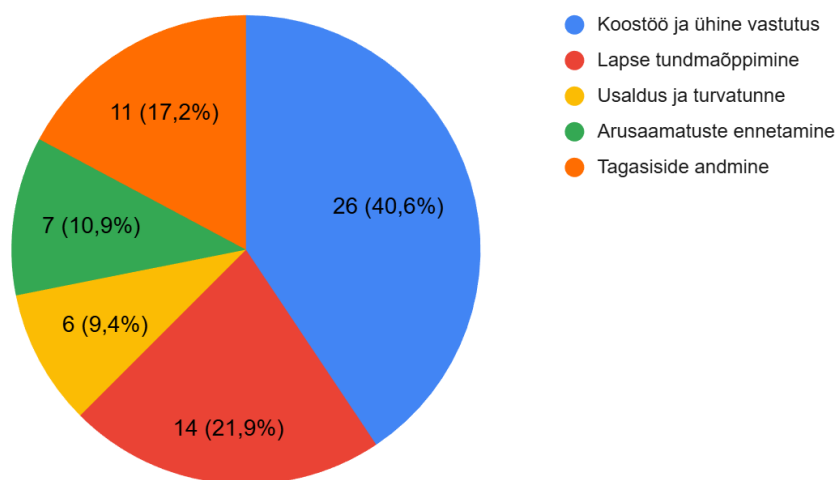
Uuritavate valik põhines *mugavusvalimil*, kuna valitud lasteaedadega oli uurijal varasem koostöökogemus, mis võimaldas kiiremat suhtlust ning tõhusamat andmete kogumist. Valim piirdus kahe Tallinna koolieelse lasteasutusega, kus töötavad kutsetunnistusega või erialase ettevalmistusega lasteaiaõpetajad. See tagas valimi piisava ühtluse ning võimaldas koguda andmeid õpetajatelt, kelle igapäevatöö hõlmab lapsevanematega suhtlemist.

Uuringus osalenud õpetajate isikud jäid täielikult *anonüümseks*, andmeid käsitleti konfidentsiaalselt ning vastuseid kasutati üksnes teadustöö eesmärgil. Google Forms platvorm võimaldas andmete turvalist kogumist ja elektroonilist talletamist.

3. UURIMISTULEMUSTE KOKKUVÕTE JA ANALÜÜS

3.1 Õpetajate hinnangud suhtlemise olulisusele lastevanematega

Üheks käesoleva uurimistöö eesmärg oli välja selgitada, miks peavad lasteaiaõpetajad suhtlemist lastevanematega oluliseks ning millist väärtust nad sellele omistavad igapäevases töös. Küsimus „*Miks on suhtlemine lastevanematega teie arvates oluline?*“ oli avatud vastustega ning andis vastajatele võimaluse väljendada oma seisukohti vabalt ja põhjalikult.

Joonis 3. Suhtlemise olulisuse põhjused õpetajate hinnangul

Sisuanalüüsi tulemusel eristus vastustest viis peamist kategooriat, mis iseloomustavad lasteaiaõpetajate arusaamu suhtlemise olulisusest. Kõige sagedamini mainitud olid koostöö ja ühine vastutus. Õpetajate hinnangul on lapse arengu toetamine võimalik üksnes koostöös vanematega, kus mõlemad pooled jagavad teavet, teevad ühiseid otsuseid ning tegutsevad lapse heaolu nimel. See näitab, et õpetajad käsitlevad suhtlemist eelkõige partnersuhte alusena, mis loob tugeva vundamendi lapse arengule.

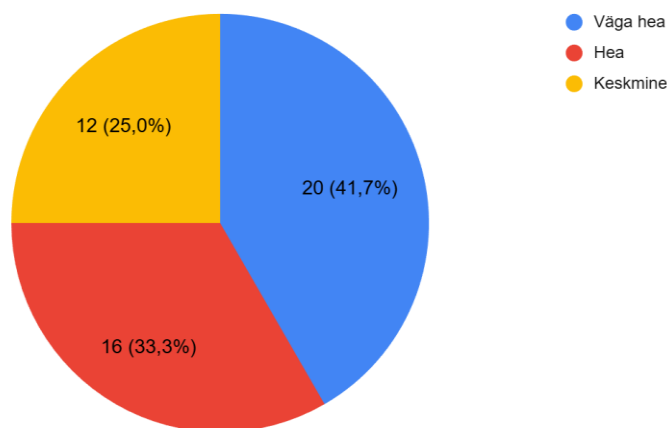
Teise olulise kategooriana tõusid esile lapse parema tundmaõppimisega seotud põhjused. Õpetajad rõhutavad, et lapse individuaalsete vajaduste, huvide ja koduse tausta mõistmine on võimalik üksnes avatud koostöös lastevanematega. Vanemad on seejuures peamised infoallikad, kelle jagatud teave aitab õpetajatel kohandada õppetegevusi ning toetada last individuaalselt.

Tagasiside andmise on olulised. See hõlmab nii lapse igapäevasest käitumisest, arengust kui ka õpitulemustest teavitamist, mis aitab hoida lastevanemaid kursis ning toetab ühist arusaama

lapse toimetulekust. Regulaarne tagasiside võimaldab vajadusel kiiresti reageerida ning ennetada võimalikke probleeme.

Arusaamatuste ja konfliktide ennetamist vastasid vähem. Õpetajate hinnangul aitab järjepidev ja läbipaistev kommunikatsioon vältida olukordi, kus laste käitumist või arengut mõistetakse kodus ja lasteaias erinevalt. Ühtsed kokkulepped, ühesugused ootused ja pidev infovahetus vähendavad pingeid ning soodustavad ladusat koostööd. Õpetajate sõnul annab vanema ja õpetaja ühtne tegutsemine lapsele kindlustunde ning toetab tema sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Laps tunnetab, et teda ümbritsevad täiskasvanud tegutsevad ühtse meeskonnana, mis omakorda soodustab lapse positiivset toimetulekut rühmaelus.

Kokkuvõtvalt näitavad tulemused, et lasteaiaõpetajad peavad suhtlemist lapsevanematega oluliseks eelkõige koostöö sujumise ning lapse arengu ja heaolu tagamise seisukohalt. Suhtlemist käsitletakse mitte ainult informatsiooni vahetamisena, vaid süsteemse ja järjepideva partnerlusena, mis põhineb usaldusel, vastastikusel mõistmisel ja lapse vajaduste kesksel asetamisel. Vastused kinnitavad, et tõhus suhtlus on lasteaia igapäevatöö lahutamatu osa ning oluline kvaliteetse hariduskeskkonna loomisel.

Joonis 4. Õpetajate hinnang lastevanematega suhtlemise üldisele tasemele

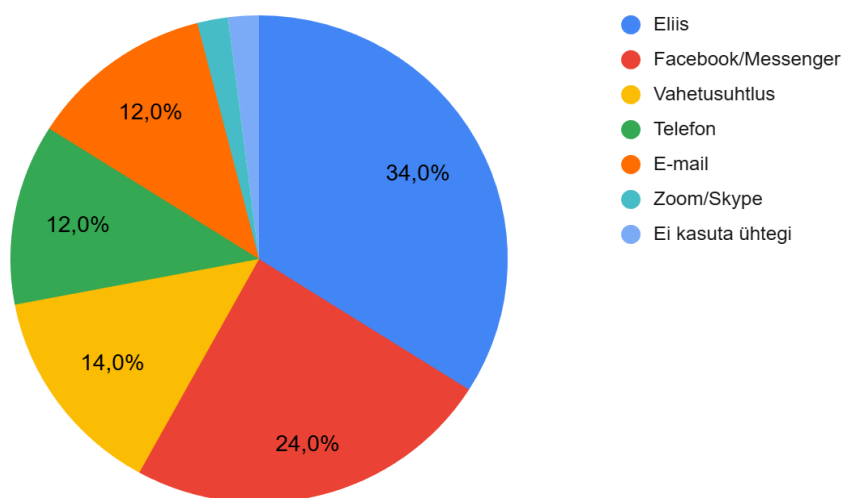
Joonisel 4 esitatud andmed näitavad, et lasteaiaõpetajate hinnangud lapsevanematega suhtlemise üldisele tasemele on valdavalt positiivsed. 41,7% vastanutest hindas suhtlemist hindegaga „väga hea“ (5) ning 33,3% hindegaga „hea“ (4). Selline tulemuste jaotus osutab, et enamiku õpetajate hinnangul toimib suhtlemine lapsevanematega hästi: suhe on avatud, koostöö toimib ning infovahetus on üldiselt tõhus. Samas viitab osa „hea“ hinde andnutest

sellele, et suhtluses nähakse siiski arenguvõimalusi – näiteks järjepidevuse, vastamise kiiruse või info edastamise selguse osas.

25% vastajatest hindas suhtlemist hindega „keskmine“ (3). See tulemus võib viidata teatud raskustele või ebajärjekindlustele suhtlusprotsessis, nagu ajapuudus, erinevad suhtlusstiilid, lapsevanemate osalusaktiivsus või ootuste ebaselgus. See rühm ei näe suhtlust probleemse, kuid ka mitte täielikult toimivana.

Oluline on märkida, et keegi vastajatest ei andnud hinnanguks „kehv“ (2) või „väga halb“ (1). See tähendab, et ükski õpetaja ei taju suhtlust lapsevanematega negatiivsena või ebaõnnestununa. Pigem nähakse suhtlust loomuliku ja olulise osana igapäevasest tööst, mille kvaliteet on enamasti hea või väga hea. Õpetajad tunnetavad suurt osa lapsevanematega toimuvast suhtlusest positiivselt, samas kui hinnangud näitavad ka kohti, kus suhtlemise kvaliteeti saaks veel tõhustada ning süsteemsemaks muuta.

Õpetajatelt uuriti ka seda, milliseid suhtlemisviise ja -kanaleid nad igapäevatoos lapsevanematega koostöös kasutavad. Kuna lasteaia suhtluskeskkond on tänapäeval mitmekesine ning paljud suhtlemisviisid toimuvad just digitaalsete kanalite kaudu, käsitletakse joonisel 5 nii suhtlemise vorme (nt vahetusuhtlus) kui ka vahendeid (nt Eliis, Messenger), mille kaudu need vormid realiseeruvad.

Joonis 5. Suhtlemisviisid, mis kasutavad koostöös lapsevanematega lasteaiaõpetajad.

Joonisel 5 esitatud andmed näitavad, et lasteaiaõpetajad kasutavad lapsevanematega suhtlemisel mitmeid kanaleid, mille seas on kõige olulisemal kohal Eliis (34,3%). See on Eesti lasteaedades laialt kasutatav ametlik õppeinfosüsteem, mis võimaldab süstemaatilist ja turvalist

infovahetust ning toetab lapse arengu jälgimist. Eliisi kõrge kasutus näitab, et digitaalsed ametlikud kanalid on saanud keskseks osaks õpetaja ja lapsevanema suhtluses.

Teisel kohal on Facebooki grupp või Messenger (23,8%), mida õpetajad kasutavad eelkõige kiireks teabe jagamiseks ja rühmasisese suhtluse hoidmiseks. Sotsiaalmeedia kanalite kasutus viitab suhtluse muutumisele vahetumaks, mitteametlikumaks ja operatiivsemaks.

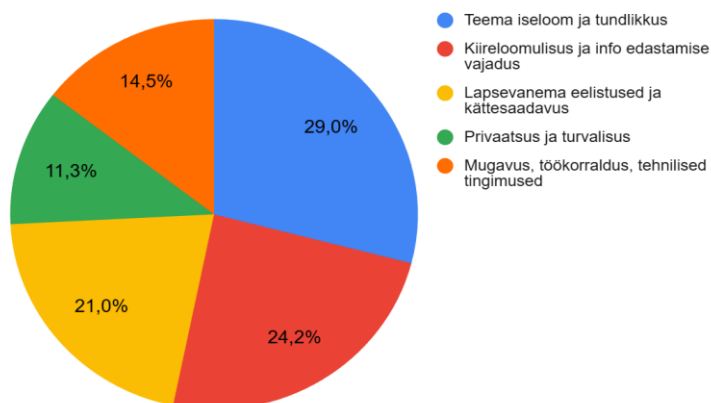
Vahetusuhtlus (14%) on endiselt oluline suhtlemisviis, eriti lapse päevaga seotud lühisõnumite edastamisel, tagasiside andmisel ning tundlike teemade arutamisel. See näitab, et isiklik suhtlus säilitab oma väärtuse isegi digisuhtluse laialdase kasutamise juures.

Telefonisuhtlust kasutab 11,9% vastajatest, peamiselt kiireloomuliste olukordade lahendamiseks või juhtumiteks, kus digitaalsest suhtlusest ei piisa. E-mail (11,2%) on mõeldud enamasti ametlike teadete edastamiseks või pikemate, põhjalikumate sõnumite vahetamiseks. Zoomi või Skype'i kasutab 3% õpetajatest, tavaliselt arenguestluste või erakorraliste koosolekute jaoks, kui füüsiline kohtumine ei ole võimalik.

Väiksel osal vastajatest (alla 2%) puudus igasugune digisuhtluse kasutus, eelistades täielikult vahetatut kontakti.

Tulemused näitavad, et lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate suhtlus tugineb peamiselt digitaalsele infovahetusele, millest kõige olulisemad on Eliis ja Messenger/Facebook. Need kanalid võimaldavad kiiret ja mugavat suhtlust ning toetavad rühma igapäevast toimimist. Samas jääb vahetu suhtlus oluliseks osaks lapsevanemate ja õpetajate suhtest, pakkudes isiklikumat, usalduslikumat ja emotsionaalselt toetavamalt kontakti. Digitaalsete ja vahetute suhtlusviiside kooskasutamine näitab, et lasteaia suhtluskeskkond on mitmekesine ning toimiv suhtlus nõuab erinevate kanalite paindlikku kombineerimist.

Lisaks uuriti lasteaiaõpetajate käest, millised tegurid mõjutavad nende suhtlusviisi valikut lapsevanematega suhtlemisel. Küsimus oli avatud kujuga ning võimaldas õpetajatel vabalt kirjeldada põhjuseid, millest nad sobiva suhtluskanali valikul lähtuvad. Vastustele tehti sisuanalüüs, mille tulemusena kujunes välja viis korduvat kategooriat. Õpetajate hinnangud suhtlusviisi valikut mõjutavatele teguritele on esitatud joonisel 6.

Joonis 6. Õpetajate hinnangud suhtlusviisi valikut mõjutavatele teguritele

Küsimusele „Millest sõltub teie suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?“ vastasid kõik 50 õpetajat. Vastused olid avatud kujuga ning analüüsiti sisuanalüüsi meetodil. Tulemused on esitatud joonisel 6. Vastustest kujunes välja viis korduvat kategooriat, mis kajastavad tegureid, mida õpetajad suhtlusviisi valikul kõige olulisemaks peavad. Kategooriad moodustati vastuste sisu alusel, keskendudes sellele, milliseid asjaolusid õpetajad arvestavad, kui nad valivad sobiva suhtluskanali lapsevanemaga suhtlemiseks.

Suur osa õpetajaid tõi esile, et suhtlusviisi valik sõltub eelkõige sellest, kui isiklik või tundlik on käsitletav teema. Lapse arengut, käitumist või pereolukorda puudutavate teemade puhul eelistatakse vahetut silmast-silma suhtlust, mis võimaldab õpetajal selgitada olukorda delikaatselt ja mõista lapsevanema reaktsioone. Üldist rühmainfot (üritused, teated, päevaplaan) jagatakse Eliisi või Facebooki kaudu, kuna see jõuab kiiresti kõikide vanemateni.

Vastustest:

ÕP10 „Isikliku info puhul räägin alati näost näkku.“

ÕP45 „Üldinfo läheb Eliisi või FB gruppi.“

2. Kiireloomulisus ja info edastamise vajadus Teine peamine tegur oli info kiire edastamise vajadus. Erakorraliste olukordade puhul kasutatakse telefoni või Messengeri, mis tagavad kiirema tagasiside. Aegkriitilise tähtsusega teated (haigestumine, õnnetus, muutused päevakavas) vajavad kohest kontakti.

Vastustest:

ÕP5, „Kiire info jaoks telefon või Messenger.“

ÕP41,,*Sõltub olukorra kiireloomulisusest.*“

Lapsevanema eelistused ja kättesaadavus

Mitmed õpetajad märkisid, et valik sõltub lapsevanema tehnoloogilistest võimalustest ning suhtluselistest eelistustest. Kui lapsevanem ei kasuta Eliisi või ei vasta sotsiaalmeedias, valitakse alternatiivne kanal. Mõnel juhul määrab valiku ka lapsevanema keeleoskus.

Vastustest:

ÕP3,,*Sõltub vanema eelistusest, kus ta kõige kiiremini vastab.*“

ÕP27,,*Kui vanem Eliisi ei kasuta, saadan e-maili või helistan.*“

Privaatsus ja turvalisus

Õpetajad rõhutasid, et lapsega seotud tundlik teave edastatakse ainult turvalistes ja ametlikes keskkondades, peamiselt Eliisis. Sotsiaalmeediat (FB, Messenger) kasutatakse üksnes lihtsate teadete või rühmainfo jagamiseks.

Vastustest:

ÕP30,,*Privaatsuse tõttu ei jaga lapse andmeid FB-s.*“

ÕP11,,*Arenguteemasid arutan ainult Eliisis või vahetult.*“

Mugavus, töökorraldus ja tehnilised võimalused

Mõned vastused tõid esile, et suhtlusviis sõltub ka õpetaja töökorraldusest ja tehnilistest võimalustest. Suhtlusvahend valitakse vastavalt sellele, mis on parajasti kõige mugavam või kättesaadavam.

Töökoormus ja ajasurve suunavad eelistama kiireid ja lihtsalt kasutatavaid kanaleid.

Vastustest:

ÕP8,,*Olenevalt ajast ja olukorrast.*“

ÕP22,,*Kasutan seda, mis on käepärane ja kiire.*“

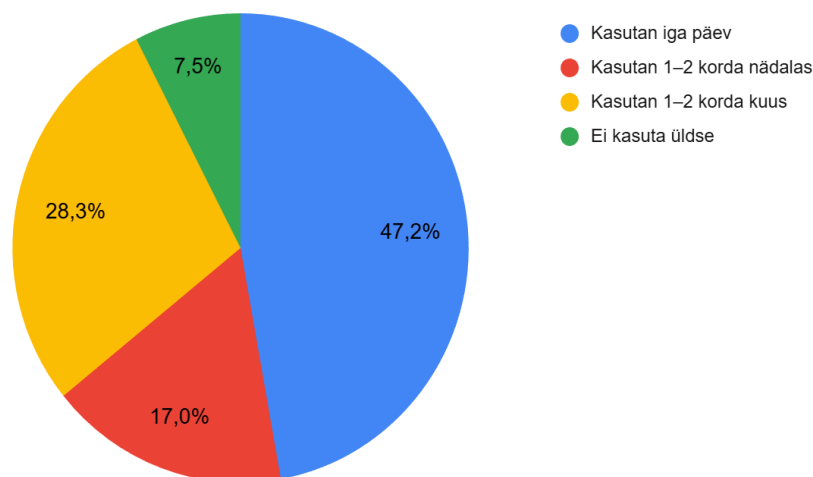
Analüüs näitab, et lasteaiaõpetajate suhtlusviisi valik on mitmetahuline ja sõltub peamiselt:

- teema tundlikkusest ja iseloomust,
- info kiire edastamise vajadusest,
- lapsevanema eelistustest ja reageerimisvõimest,
- privaatsusnõuetest,
- töökorraldusest ja tehnilistest võimalustest.

See kinnitab, et õpetajad ei vali suhtlusviisi juhuslikult, vaid kohandavad seda lapsevanema, teema ja olukorra põhjal, et tagada tõhus ja eesmärgipärane koostöö lapse heaolu nimel.

3.2 Suhtlemisviiside kasutamine

Lasteaiaõpetajatel on lapsevanematega suhtlemisel mitu erinevat võimalust, millest igaühel on oma eesmärk ja kasutusloogika. Üheks oluliseks suhtlemiskanali grupiks on telefoni- ja SMS-suhtlus, mida kasutatakse peamiselt kiireloomuliste teadete edastamiseks, vahetuks kontakti loomiseks ning olukordades, kus muud suhtlusviisid ei ole vanema jaoks kättesaadavad. Käesolevas alapeatükis analüüsitakse, kui sageli õpetajad telefoni ja SMS-i lapsevanematega suhtlemisel kasutavad ning millist rolli see suhtlusviis lasteaia igapäevases töös täidab.

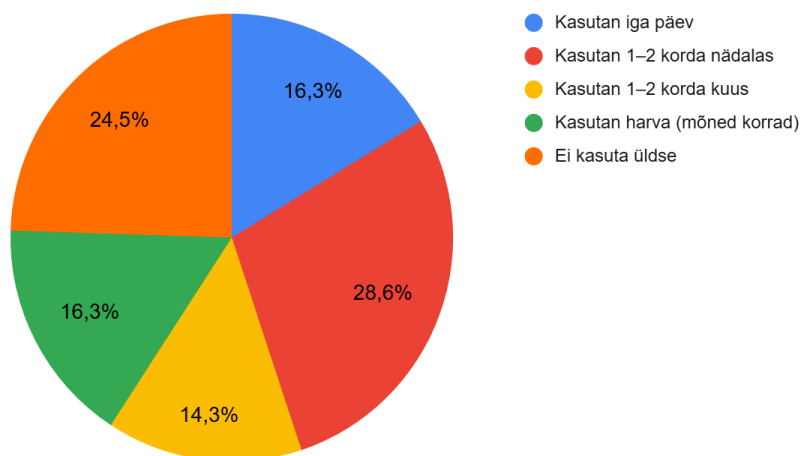
Joonis 7. Telefonikõnede ja SMS-ide kasutamise sagedus

Joonisel on kujutatud, kui sageli õpetajad telefoni ja SMS-i kasutavad. Analüüsi põhjal selgus, et telefonisuhtlus on endiselt üks olulisimaid ja regulaarselt kasutatavaid kommunikatsioonivahendeid lasteaedades.

Tulemused näitasid, et:

- 47,2% õpetajatest kasutab telefonikõnesid või SMS-e igapäevaselt, mis viitab selle kanali olulisusele eriti kiireloomuliste ja personaalsete teadete edastamisel.
- 17,0% vastanutest kasutab telefoni 1–2 korda kuus, mis viitab, et seda kasutatakse valikuliselt – peamiselt siis, kui teisi kanaleid ei peeta sobivaks.
- 28,3% õpetajatest suhtleb telefoni teel 1–2 korda nädalas, kasutades seda regulaarselt, kuid mitte igapäevaselt.
- 7,5% õpetajatest märkis, et nad ei kasuta telefoni ega SMS-i lapsevanematega suhtlemisel üldse.

Analüüsi tulemused kinnitavad, et telefonisuhtlus jääb lasteaiaõpetajate töös oluliseks ja usaldusväärseks kommunikatsioonivahendiks. Selle peamiseks eeliseks on kiire infovahetus, mis võimaldab edastada olulist või tundlikku infot kohe ning veenduda, et sõnum jõuab lapsevanemani õigel ajal. Samas märkisid mitmed õpetajad, et liiga sage helistamine võib suurendada töökoormust või segada rühmatööd, mistõttu kasutatakse seda suhtlusviisi valdavalt olukordades, kus see on kõige otstarbekam.

Joonis 8. E-maili kasutamise sagedus õpetajate hinnangul

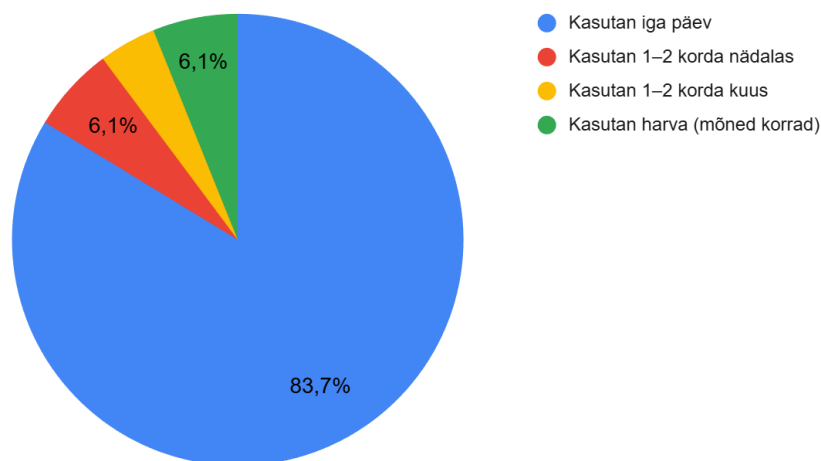
Joonisel 8 on kujutatud, kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad e-maili lapsevanematega suhtlemiseks. Tulemuste põhjal selgub, et 28,6% vastanutest kasutab e-maili 1–2 korda nädalas, samas kui 16,3% õpetajatest teeb seda igapäevaselt. Sama suur hulk vastanutest

(16,3%) on e-maili kasutanud vaid mõned üksikud korrad. 24,5% õpetajatest tunnistas, et nad ei kasuta e-maili lapsevanematega suhtlemiseks üldse, ning 14,3% kasutab seda vaid kord või paar kuus.

E-maili kasutamine lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate vahelises suhtluses ei ole nii sage kui vahetu või sotsiaalmeedia kaudu toimuv suhtlus. Kuigi see kanal on ametlik ja sobib hästi põhjalikuks või dokumenteeritavaks infovahetuseks (nt arenguveestluste kokkuvõtted, teated või tagasiside), eelistavad õpetajad kiiremat ja vahetumat suhtlust näiteks läbi Eliisi või Messengeri.

Tulemused näitavad, et e-mail on pigem täiendav suhtlusviis, mida kasutatakse olukordades, kus on vaja saata ametlikumat teavet või säilitada kirjalikku jälge. Samuti võib madalamat kasutussagedust seletada sellega, et paljud lasteaiad kasutavad juba spetsiifilisi infosüsteeme (nt Eliis, Stuudium), mis vähendavad e-maili vajadust.

E-mail jääb lasteaiaõpetajate seas vähemkasutatavaks, kuid siiski oluliseks ametliku suhtluse kanaliks. Seda kasutatakse eelkõige siis, kui on vaja edastada põhjalikumat infot, tagada dokumenteeritus või suhelda lapsevanematega väljaspool lasteaia siseseid süsteeme.

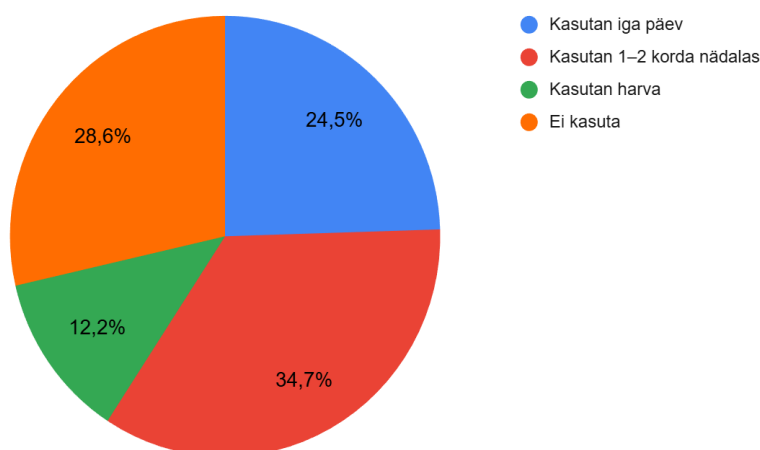
Joonis 9. Eliisi kasutamise sagedus lasteaiaõpetajate seas

Kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad Eliisi lapsevanematega suhtlemiseks? Tulemuste järgi kasutab 83,7% õpetajatest Eliisi igapäevaselt, mis teeb sellest kõige levinuma ja järjepidevamalt kasutatava suhtluskanali. 6,1% vastanutest märkis, et nad on kasutanud Eliisi

vaid mõned üksikud korrad, samas kui 6,1% kasutab seda 1–2 korda nädalas. Vaid 4,1% õpetajatest kasutas Eliisi harvemini – kord või paar kuus.

Eliis on selgelt kõige sagedamini kasutatav ja kõige usaldusväärsem digiplatvorm lasteaiaõpetajate seas. Selle populaarsus tuleneb eelkõige asjaolust, et Eliis on välja töötatud spetsiaalselt haridusasutuste vajadusi silmas pidades, pakkudes turvalist ja struktureeritud keskkonda teabe jagamiseks lapsevanematega. Õpetajad hindavad Eliisi mugavust, kuna see võimaldab hallata nii lapse päevakava, arengukaarte, tagasisidet kui ka jagada fotosid ja päevaseid ülevaateid. Lisaks aitab süsteemi ametlik iseloom tagada andmete turvalisuse ja järjepideva dokumenteerimise, mida teised suhtluskanalid, näiteks Messenger või telefon, alati ei paku.

Eliisi igapäevane kasutamine näitab, et platvorm on kujunenud põhikanaliks lasteaia ja kodu vahelises infovahetuses. Õpetajate seas valitseb kindel harjumus kasutada just seda kanalit ametliku info ja lapse arengu kajastamiseks. Eliis on lasteaedades keskne ja kõige eelistatum suhtlusvahend lapsevanematega suhtlemisel. Selle laialdane igapäevane kasutus näitab süsteemi usaldusväärset ja sobivust õpetajate töökorraldusega. Platvorm toetab tõhusat koostööd ning tagab, et lapsevanemad on järjepidevalt kursis oma lapse tegemiste ja arenguga.

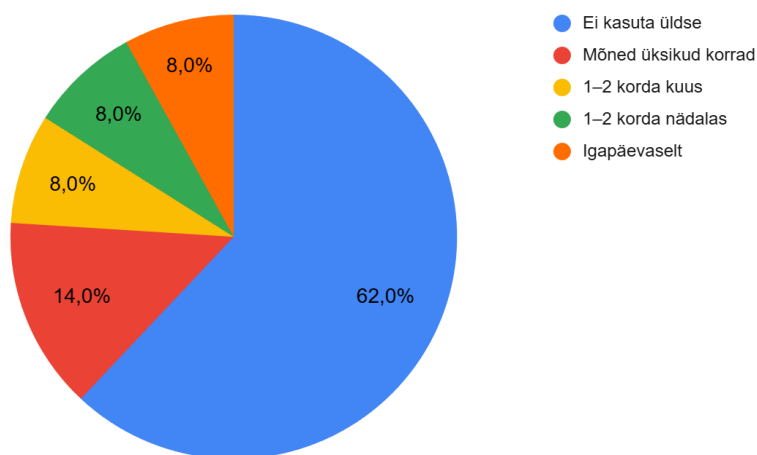
Joonis 10. Facebooki/Messengeri kasutamise sagedus õpetajate hinnangul

Joonisel 10 on kujutatud, kui sageli lasteaiaõpetajad kasutavad vahetut suhtlemist lapsevanematega, st silmast silma vestlusi lasteaias. Tulemuste põhjal selgub, et vahetu suhtlemine on jätkuvalt üks olulisemaid ja sagedasemaid suhtlemisviise õpetajate ning

lapsevanemate vahel. Kõige rohkem vastajaid (34,7%) märkis, et nad kasutavad vahetut suhtlemist 1–2 korda nädalas, samas kui 24,5% õpetajatest tegelevad sellega igapäevaselt. Samal ajal tunnistas 28,6% vastanutest, et nad ei ole seda viisi kasutanud, mis võib olla seotud kas töökorralduse või digisuhtluse eelistamisega. Väiksem osa (12,2%) õpetajatest märkis, et nad on kasutanud vahetut suhtlust üksikjuhtudel.

Tulemused näitavad, et kuigi digikanalid (nt Eliis või Messenger) on muutunud igapäevaseks töövahendiks, jääb vahetu suhtlus endiselt oluliseks viisiks lapsevanematega kontakti hoidmisel. Õpetajad eelistavad isiklikke vestlusi eriti siis, kui teema on tundlik, nõuab selgitusi või puudutab lapse arengut ja käitumist. Otsene kontakt võimaldab paremini tajuda lapsevanema hoiakuid ja emotsioone, luues vastastikust usaldust ning toetades koostööd lapse arengu nimel. Samas võib vahetu suhtluse harvem kasutamine osaliselt viidata ajapuudusele – õpetajatel ei pruugi olla võimalik iga vanemaga regulaarselt vestelda, eriti suuremates rühmades. Mõned õpetajad on tõenäoliselt asendanud lühikesed vestlused digitaalse tagasiside või teavitustega Eliisis.

Vahetu suhtlus jääb õpetajate jaoks oluliseks ja väärtuslikuks suhtlusvormiks, mis aitab luua usalduslikku suhet ja toetab lapse arengut terviklikult. Kuigi digivahendid lihtsustavad igapäevast infovahetust, rõhutavad tulemused, et silmast silma suhtlus on asendamatu just lapse individuaalsete vajaduste ja koostöö kvaliteedi seisukohalt.

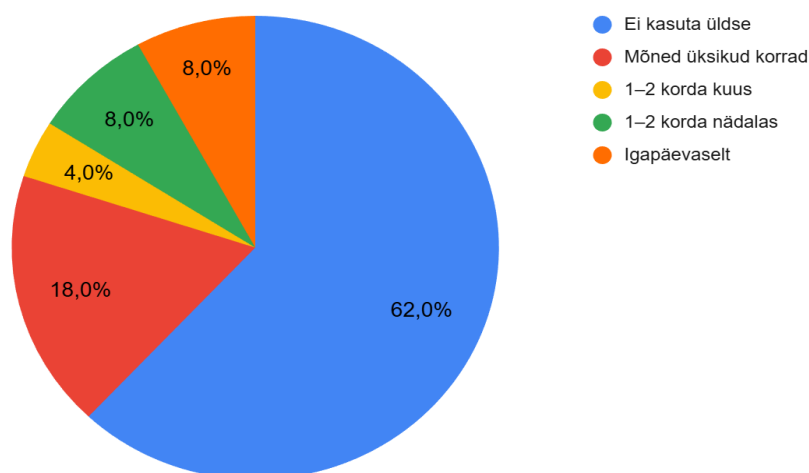
Joonis 11. Blogi kasutamise sagedus lapsevanematega suhtlemisel

Joonisel 11 on esitatud andmed selle kohta, kui sageli lasteaiaõpetajad kasutavad blogi või teisi veebipõhiseid platvorme lapsevanematega suhtlemiseks. Tulemustest selgub, et see suhtlusviis on lasteaedades vähe kasutusel.

Enamus vastanutest ehk 62% õpetajatest märkis, et nad ei ole blogi või sarnast veebivahendit üldse kasutanud. Väiksem osa õpetajaid (14,0%) on blogi kasutanud vaid üksikudel juhtudel, samas kui 8,0% kasutavad seda 1–2 korda kuus, 8,0% 1–2 korda nädalas, ja ainult 8,0% teevad seda regulaarselt ehk igapäevaselt.

Tulemused näitavad, et blogid ja muud veebipõhised suhtlusplatvormid ei ole lasteaedade igapäevases suhtluskultuuris veel laialt levinud. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et blogi pidamine nõuab õpetajalt lisaaja ja tehniliste oskuste olemasolu, samuti ei pruugi lapsevanemad sellist kanalit aktiivselt jälgida. Lisaks on lasteaedades juba juurdunud struktureeritumad ja turvalisemad digikeskkonnad, nagu Eliis, mis täidavad infot jagava ja tagasisidet võimaldava kanali rolli. Seetõttu võib blogi tunduda dubleeriva või vähem praktilise vahendina. Samas võimaldavad blogid jagada põhjalikumaid ülevaateid laste rühmategevustest, projektidest ja kasvatuslikest eesmärkidest, mis võib tugevdada vanemate kaasatust ja suurendada läbipaistvust pedagoogilises protsessis. Mõned õpetajad kasutavad blogi just selleks, et pakkuda vanematele visuaalset ja emotsionaalset pilti laste päevast, mida igapäevane suhtlus alati ei võimalda.

Blogi ja veebipõhiste kanalite kasutus lastevanematega suhtlemisel on marginaalne, kuid nende potentsiaal on olemas. Blogi võib olla täiendav tööriist, mis toetab avatud suhtlust ja lapsevanemate informeeritust, kuid selle rakendamine eeldab nii õpetajate kui vanemate tehnilist valmisolekut ning ajaliselt planeeritud kasutust.

Joonis 12. Zoomi ja Skype'i kasutamise sagedus lapsevanematega suhtlemisel

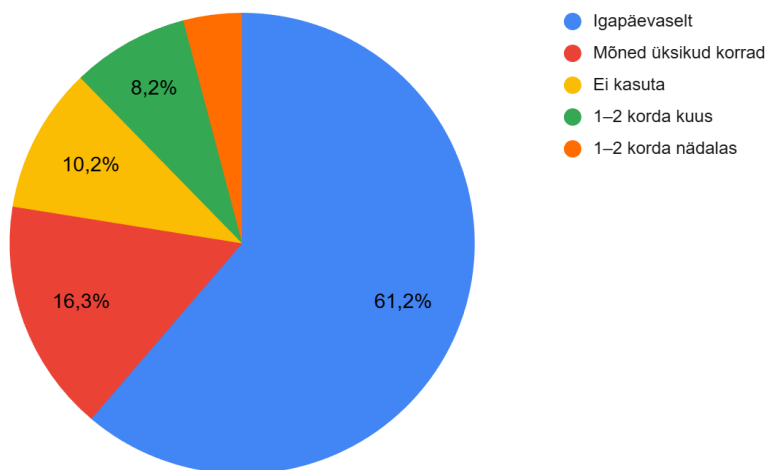
Joonisel 12 on esitatud andmed selle kohta, kui sageli lasteaiaõpetajad kasutavad Zoomi või Skype'i lapsevanematega suhtlemiseks. Tulemustest ilmneb, et need videokeskkonnad ei ole lasteaedades laialdaselt kasutusel.

Enamus vastanutest ehk 61,2% märkis, et nad ei ole Zoomi ega Skype'i lapsevanematega suhtlemisel üldse kasutanud. Umbes 18,4% õpetajatest on neid platvorme kasutanud vaid üksikutel kordadel, samal ajal kui 4,1% kasutab neid 1–2 korda kuus, 8,2% kasutab 1–2 korda nädalas ning 8,2% õpetajatest kasutab neid regulaarselt ehk igapäevaselt.

Tulemused näitavad, et Zoom ja Skype ei kuulu lasteaiaõpetajate igapäevaste suhtlusvahendite hulka. Selle põhjuseks võib olla asjaolu, et sellist tüüpi videokeskkonnad on mõeldud pigem pikemateks aruteludeks või ametlikeks kohtumisteks, mitte igapäevaseks infovahetuseks. Lasteaia tasandil toimub suhtlus enamasti vahetult hommikul ja õhtul lapse üleandmise ajal või turvalistes keskkondades, nagu Eliis, mis sobivad paremini igapäevaseks tagasisideks ja teabe jagamiseks.

Videovestlused võivad siiski osutada kasulikuks arenguvestluste või spetsiifiliste probleemide arutamiseks, eriti olukordades, kus lapsevanem ei saa füüsiliselt lasteaeda tulla. Selline vorm võimaldab säilitada visuaalse kontakti, mis on oluline lapse arengu ja heaolu teemadel suhtlemisel. Võrreldes teiste suhtluskanalitega on Zoomi ja Skype'i vähene kasutus mõistetav, kuna need nõuavad tehnilist ettevalmistust, ajakava sobitamist ja mõlema poole valmisolekut kasutada videoplatvorme.

Zoomi ja Skype'i kasutamine lastevanematega suhtlemisel on harv ja pigem erandlik, mida rakendatakse vajaduspõhiselt. Enamasti eelistavad õpetajad lihtsamaid ja igapäevatööle sobivamaid kanaleid, nagu Eliis, Messenger või vahetu suhtlus. Videovestluste potentsiaal seisneb aga võimaluses luua isiklikum ja visuaalne kontakt, eriti olukordades, kus füüsiline kohtumine ei ole võimalik.

Joonis 13. Vahetusuhtlus kasutamise sagedus lapsevanematega suhtlemisel

Joonisel 13 on kujutatud, kui sageli kasutavad lasteaiaõpetajad vahetut suhtlemist (näost näkku vestlused) lapsevanematega. 61,2% märkis, et nad suhtlevad vanematega regulaarselt iga päev, mis näitab otsese kontakti tähtsust lasteaias. 16,3% õpetajatest märkis, et nad on kasutanud vahetut suhtlemist mõned üksikud korrad, samas kui 10,2% ei ole sellist suhtlusviisi kasutanud. Väiksem osa vastanutest kasutab vahetut suhtlust 1–2 korda kuus (8,2%) või 1–2 korda nädalas (4,2%).

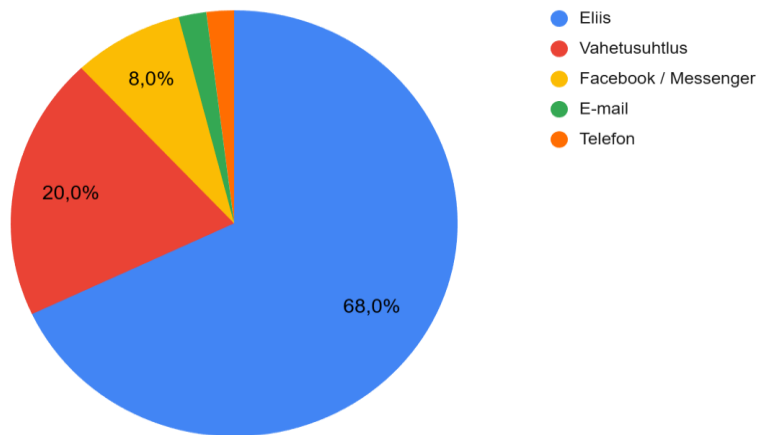
Tulemused näitavad selgelt, et vahetu suhtlemine on lasteaiaõpetajate jaoks kõige olulisem ja loomulikum suhtlusviis lapsevanematega. Igapäevane kontakt toimub enamasti hommikul, kui laps tuuakse lasteaeda, ja õhtul, kui laps viiakse koju. Selline suhtlus on kiire, isiklik ja emotsionaalselt vahetu, võimaldades õpetajal ja lapsevanemal jagada infot lapse käitumise, tujuga ja edusammude kohta.

Otsesuhtlus loob usaldusliku ja sooja suhte õpetaja ning lapsevanema vahel. See võimaldab mõlemal poolel arutada lapse arengu ja heaolu küsimusi ning ennetada arusaamatusi. Samuti aitab see vanematel tunda end kaasatuna lapse igapäevaellu.

Siiski näitab väike osa vastanutest (umbes 10%), et nad ei kasuta vahetut suhtlemist, mis võib olla seotud aja puudumise, keelebarjääri või lasteaia töökorraldusega. Samuti võib osade õpetajate puhul eelistada digivahendeid (nt Eliis või Messenger), kui otsene suhtlus ei ole võimalik.

Vahetu suhtlus on kõige sagedamini kasutatav ja eelistatuim suhtlemisviis lasteaiaõpetajate seas. Selle kaudu luuakse lapsevanematega empaatiline, usalduslik ja tõhus kommunikatsioon, mis toetab lapse arengut ning tugevdab koostööd kodu ja lasteaia vahel.

Digitaalsete kanalite kõrval jääb otsene suhtlus endiselt kõige olulisemaks ja inimlikumaks suhtlemisvormiks pedagoogilises keskkonnas.

Joonis 14. Kõige levinumad suhtlemisviisid õpetajate hinnangul

Küsitluse tulemusel selgus selge eelistus Eliisi suhtes, mida nimetas enam kui kaks kolmandikku vastanutest (68%). See kinnitab, et Eliis on kujunenud lasteaedades peamiseks ja ametlikuks infovahetuse keskkonnaks, mis sobib igapäevaste teadete, lapse arenguinfo ja fotode jagamiseks. Õpetajad hindavad selle kasutamise juures eelkõige struktureeritust, turvalisust ja dokumenteeritust, mis muudab suhtluse lapsevanemaga korrastatuks ja jälgitavaks.

Vahetu suhtlus oli populaarsuselt teisel kohal (20%). Kuigi digikeskkonnad on muutunud igapäevaseks töövahendiks, näitab see tulemus, et näost näkku suhtlemine jääb asendamatuks lapsevanematega suhete loomisel. Õpetajad rõhutasid, et otsene kontakt võimaldab näha lapsevanema kehakeelt, emotsioone ja reaktsioone – see aitab vältida arusaamatusi ning luua usalduslikku ja soojemat kontakti. Vahetut suhtlust kasutatakse sageli tundlike või keerukamate teemade arutamiseks.

Kolmandaks kõige sagedamini nimetati Facebooki ja Messengeri (8%), mida kasutatakse pigem mitteametlikumaks, kiireks ja rühmasiseseks infovahetuseks. Need platvormid sobivad lühisõnumite, piltide või rühmateadete edastamiseks, kuna tagasiside saabub kiiresti ja vanemad kasutavad neid iga päev. Samas tõid õpetajad esile, et ametlikum info peab jääma siiski turvalisse keskkonda nagu Eliis.

E-maili ja telefoni mainiti harvem (kumbki 2%). Nende roll on muutunud täiendavaks – e-mail sobib ametlike teadete ja dokumenteeritava info edastamiseks, samas kui telefoni kasutatakse pigem kiireloomuliste ja tundlike olukordade puhul.

Suhtlemisvahend	Kasutan regulaarselt (igapäevaselt)	Kasutan 1–2 korda nädalas	Kasutan 1–2 korda kuus	Olen kasutanud mõned üksikud korrad	Ei ole kasutanud
Eliis	100%	0%	0%	0%	0%
Facebook / Messenger	96%	4%	0%	0%	0%
Vahetu suhtlus	90%	10%	0%	0%	0%
E-mail	76%	2%	20%	4%	0%
Blogi	8%	16%	44%	32%	0%
Telefonikõne / SMS	4%	30%	0%	64%	2%
Zoom / Skype	0%	0%	0%	6%	94%

Tabel 1. Õpetajate digikeskkondade kasutamise sagedus (protsentides).

Tulemuste põhjal selgub, et kõige sagedamini kasutatav suhtlemisvahend on Eliis, mida kasutavad igapäevaselt kõik vastanud õpetajad (100%). See kinnitab, et Eliis on lasteaedades kõige olulisem ametlik infovahetuse ja koostöö kanal, mida kasutatakse nii üldise rühmainfo jagamiseks kui ka lapse individuaalsete teadete edastamiseks.

Teisel kohal on Facebook/Messenger, mida 48 õpetajat ehk 96% kasutab regulaarselt iga päev ning 4% kord nädalas. See näitab, et sotsiaalmeedia mängib õpetajate ja vanemate suhtluses märkimisväärset rolli – eriti mitteformaalse, kiire ja igapäevase info jagamisel.

Vahetu suhtlus on samuti väga oluline: 45 õpetajat (90%) märkis, et nad suhtlevad lapsevanematega näost näkku igapäevaselt, ning 5 õpetajat (10%) kord nädalas. Seega jääb isiklik kontakt, näiteks vestlused hommikul ja õhtul last üle andes, endiselt üheks kesksel suhtlusvormiks, hoolimata digikeskkondade laialdasest kasutusest.

E-maili kasutab 38 õpetajat (76%) igapäevaselt, 10 õpetajat (20%) kord kuus ja 2 õpetajat (4%) aeg-ajalt. E-maili kasutatakse peamiselt ametliku või detailsema info edastamiseks, kuid

igapäevases suhtluses eelistatakse siiski mugavamaid ja kiiremaid kanaleid nagu Eliis või Messenger.

Telefonikõnesid ja SMS-e kasutatakse oluliselt harvem. Ainult 2 õpetajat (4%) märkisid, et kasutavad seda igapäevaselt, 15 õpetajat (30%) kord nädalas ning 32 õpetajat (64%) ainult üksikutel kordadel. See näitab, et telefonisuhtlus on jäänud tagaplaanile ning seda kasutatakse peamiselt kiireloomuliste olukordade puhul.

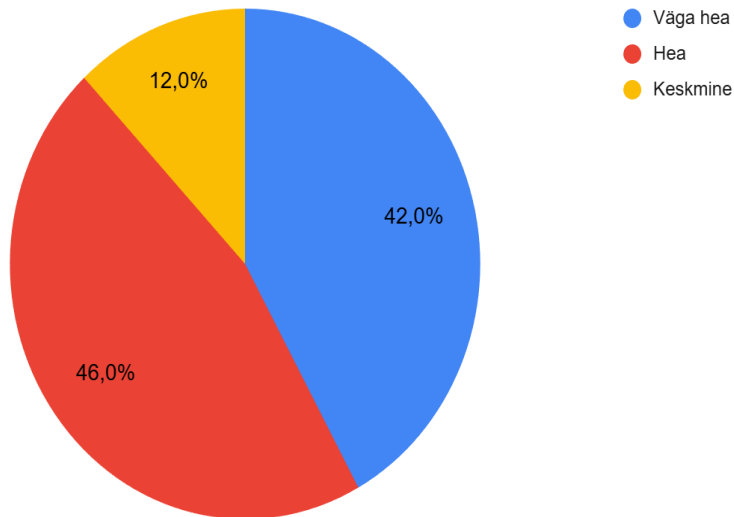
Blogi kasutatakse vähe – 4 õpetajat (8%) igapäevaselt, 8 õpetajat (16%) kord nädalas ning 22 õpetajat (44%) kord kuus. 16 õpetajat (32%) on seda vaid üksikutel kordadel proovinud. Blogi ei ole seega enam levinud töövahend ja seda kasutatakse pigem lisamaterjalide või projektide tutvustamiseks.

Kõige vähem kasutatud vahend on Zoom/Skype – 47 õpetajat (94%) pole seda üldse kasutanud ja ainult 3 õpetajat (6%) märkisid, et on seda üksikutel kordadel proovinud. See viitab sellele, et videokõnede kasutamine lapsevanematega suhtlemiseks ei ole lasteaedades tavapärane, kuna eelistatakse otsesuhtlust või kirjalikke kanaleid.

Tabeli põhjal võib järeldada, et lasteaiaõpetajate suhtlemine lapsevanematega toimub peamiselt digikeskkondades, kus kõige kesksam roll on Eliisil ja Facebook/Messengeril. Need platvormid võimaldavad kiiret, mugavat ja visuaalselt toetatud infovahetust, mis sobib hästi nii individuaalse kui ka rühma tasandil suhtlemiseks.

Hoolimata digisuhtluse domineerimisest jääb vahetu suhtlus oluliseks igapäevaseks töövormiks, mida õpetajad väärtustavad emotsionaalse läheduse ja usaldusliku kontakti tõttu. Samal ajal on telefon ja e-mail jäänud tagaplaanile, olles pigem ametliku või kiire teabe edastamise vahendid. Zoom/Skype'i ja blogide vähene kasutamine näitab, et need keskkonnad ei ole lasteaia igapäevases suhtluses vajalikud ega mugavad.

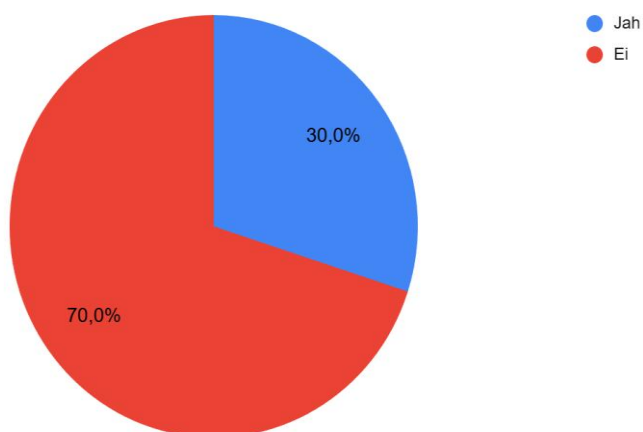
Üldiselt näitab tabel, et lasteaedades on välja kujunenud selge, toimiv ja mitmekesine suhtlussüsteem, kus digivahendid ja vahetu kontakt täiendavad teineteist, toetades lapsevanemate ja õpetajate koostööd lapse arengu nimel.

Joonis 14. Õpetajate infotehnoloogia-alase pädevuse hinnang

Joonisel 14 on kujutatud lasteaiaõpetajate hinnangud oma infotehnoloogia-alastele oskustele. Enamik vastanutest hindasid oma digipädevust heaks (46,0%) või väga heaks (42,0%), mis näitab, et enamus õpetajaid tunnevad end kindlalt digikeskkondades ja suudavad neid kasutada nii tööalaseks kui ka suhtlemiseks lapsevanematega.

Vaid 12,0% vastanutest hindasid oma oskusi keskmiseks, mis võib viidata vajadusele täiendkoolituste järele teatud valdkondades, näiteks uute rakenduste või e-lahenduste kasutamisel. Kokkuvõttes võib öelda, et lasteaiaõpetajate infotehnoloogiline pädevus on kõrgel tasemel. See loob head eeldused digisuhtluse tõhusaks kasutamiseks lapsevanematega suhtlemisel, eriti sellistes keskkondades nagu Eliis, e-mail või Facebook/Messenger, mida õpetajad kasutavad aktiivselt igapäevases tööprotsessis.

Joonis 15. Õpetajate valmisolek muuta oma suhtlemisviisi lastevanematega

Joonisel 15 on kujutatud lasteaiaõpetajate vastused küsimusele, kas nad on valmis oma suhtlemisviisi muutma, et parandada koostööd lapsevanematega.

Enamik vastanutest, 70%, vastas „Ei“, mis näitab, et õpetajad tunnevad end oma praeguses suhtlemispraktikas kindlalt ning leiavad, et olemasolevad viisid toimivad hästi. Samas märkis 30% õpetajatest, et nad on valmis oma suhtlemisviisi muutma ja arendama.

Vastused avatud küsimusele näitavad, et valmisolek muutusteks on peamiselt seotud suhtluse avardamise ja digipädevuse parandamisega. Mõned õpetajad tõid välja vajaduse rohkem *avatud ja siira suhtluse järele*, samas kui teised rõhutasid, et sooviksid *osaleda koolitustel digisuhtluse arendamiseks*. Esines ka mõtteid, et suhtlusviisi tuleks kohandada vastavalt olukorrale ja vanemate vajadustele — *näiteks konkreetselt teavitada vanemaid lapsega seotud küsimustes või leppida kokku sobiv suhtlemisvorm*.

Kokkuvõttes võib öelda, et kuigi suurem osa õpetajaid peab oma praegust suhtlemisviisi tõhusaks, on märkimisväärne osa valmis paindlikkuseks ja enesetäiendamiseks, mis näitab nende tahet parandada koostööd lapsevanematega vastavalt muutuvatele vajadustele ja digikeskkonna arengule.

4. TULEMUSED

Uurimistöö eesmärgiks on välja selgitada, õpetajate eelistused erinevate suhtlemisviiside suhtes lapsevanematega õpetajate hinnangute põhjal.

Uuringu tulemused näitasid, et õpetajad peavad lapsevanematega suhtlemist väga oluliseks, mis on kooskõlas varasemate uuringutega, mis rõhutavad kodu ja lasteaia partnerluse mõju lapse arengule (Murray et al., 2015; Reedy & McGrath, 2010). Kõige sagedamini töid õpetajad esile koostöö lapse heaolu nimel, lapse parem tundmaõppimine ning arusaamatuste ennetamine. Need aspektid on otseselt seotud lapse turvatunde ja arengupotentsiaaliga, mida toetab avatud ja regulaarne suhtlus.

Samuti kinnitasid õpetajad, et usalduslik suhe vanematega on oluline, kuna sellest sõltub teabe liikumise kvaliteet. See vastab ka teooriale, mille järgi lapse arengu toetamine on võimalik ainult juhul, kui õpetajad ja lapsevanemad tegutsevad võrdsete partneritena (Palts, 2019; Almann, 2006).

Õpetajad hindasid lapsevanematega suhtlemist valdavalt heaks. See viitab, et enamik õpetajaid tunneb end suhtlemises kindlalt ja kompetentsena ning suudab luua lapsevanematega toimiva koostöö.

Uuring näitas, et lasteaedades kasutatakse suhtlemiseks mitmeid kanaleid, sh:

- Eliis kui kõige süsteemsem ja igapäevasem ametlik keskkond;
- vahetu suhtlus, mis on asendamatu tundlike teemade arutamiseks;
- Facebook/Messenger, mida kasutatakse kiireks ja mitteametlikuks teabevahetuseks;
- telefon ja SMS, mis on olulised kiireloomuliste teadete edastamiseks.

Tulemused näitavad, et õpetajad kombineerivad digitaalseid ja traditsioonilisi suhtlusviise vastavalt olukorra vajadusele, mis on kooskõlas rahvusvaheliste uuringutega, mille järgi on efektiivne suhtlus paindlik ja lapsevanema vajadustest lähtuv (Zieger & Pulkkinen, 2021).

Suhtlusviisi valiku juures osutasid kõige olulisemaks teguriteks teema iseloom, kiireloomulisus, lapsevanema eelistused ja info kättesaadavus. Õpetajad selgitasid, et isiklike ja tundlike teemasid on sobiv käsitleda näost näkku, samas kui üldinfo sobib paremini digitaalsete kanalite kaudu.

Uuring tõi esile mitmeid takistusi, mis mõjutavad lapsevanematega suhtlemise kvaliteeti:

- ajapuudus ja töökoormus, mis raskendavad individuaalset suhtlust;
- lapsevanemate vähene kaasatus või vähene reageerimine, mis piirab kahepoolset dialoogi;
- digioskuste erinevused ja tehnilised probleemid, mis mõjutavad suhtlemise sujuvust;
- keele- ja kultuuribarjäärid, mis on aktuaalsed mitmekultuurilistes rühmades.

Need tulemused ühtivad varasemate uuringutega, mis näitavad, et suhtlust mõjutavad nii organisatsioonilised kui ka inimlikud tegurid (Schibeci et al., 2008; Kööp, 2017).

Enamik õpetajaid ei pea vajalikuks muuta oma praegust suhtlemisviisi, mis peegeldab usaldust senise praktika vastu. Samas rõhutas osa õpetajaid, et nad sooviksid täiendada enda digioskusi ja olla avatumad uutele lahendustele. See viitab kasvavale vajadusele digipädevuse arendamiseks, mis on kooskõlas haridusasutuste digitaliseerimise üldise suunaga.

Kokkuvõttes näitab uurimus, et lasteaiaõpetajate ja lapsevanemate vaheline suhtlus on mitmekesine, professionaalne ja eesmärgistatud. Tõhus suhtlus nõuab nii digitaalseid vahendeid kui ka isiklikku kontaktivormi, mis toetavad lapse arengut ja kodu–lasteaia koostööd

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli selgitada välja lasteaiaõpetajate hinnangud ja eelistused erinevate suhtlemisviiside kasutamisel lastevanematega suhtlemisel. Uuring viidi läbi Tallinna koolieelsetes lasteasutustes ning küsitluses osales 50 lasteaiaõpetajat. Andmete analüüsi põhjal sõnastati järgmised peamised järeldused.

Uuring kinnitas, et lasteaiaõpetajad peavad suhtlemist lastevanematega äärmiselt oluliseks, kuna see on lapse arengu ja heaolu toetamise keskne tingimus. Õpetajad rõhutasid, et lapse vajaduste mõistmine ja tõhus koostöö kodu ning lasteaia vahel on võimalik vaid järjepideva, avatud ja usaldusliku suhtluse kaudu.

Õpetajate üldine hinnang suhtlemisele lastevanematega oli valdavalt positiivne. Enamik vastanutest hindas koostööd heaks või väga heaks. Positiivseid hinnanguid seostati eelkõige usaldusliku suhte, lapse vajaduste tundmise ning sujuva infovahetusega. Samas ilmsid suhtlusprotsessis ka süsteemsed väljakutsed, nagu ajapuudus, lastevanemate erinevad ootused ning vähene vastamisaktiivsus digikanalites.

Tulemused näitasid, et kõige sagedamini kasutatav suhtlusvahend on õppeinfosüsteem Eliis, mida kasutatakse igapäevaselt ametliku info, teadete ja tagasiside edastamiseks. Eliis on kujunenud lasteaegade keskseks ja usaldusväärseks infokeskkonnaks. Sellele järgnevad Facebooki grupid ja Messenger, mida kasutatakse eelkõige rühmasisese info kiireks jagamiseks ning igapäevaseks suhtluseks.

Samas selgus, et vahetu suhtlus jääb õpetajate jaoks kõige olulisemaks viisiks lastevanematega kontakti loomiseks. Näost näkku suhtlust eelistatakse eriti siis, kui käsitletavat teemat on tundlikud, vajavad põhjalikumalt selgitamist või pikemat arutelu. Otsene suhtlus aitab luua isiklikku ja usalduslikku kontakti, mida digisuhtlus täielikult asendada ei suuda.

Suhtlusviisi valik sõltub õpetajate hinnangul peamiselt teema iseloomust, info kiireloomulisusest ning lastevanemate eelistustest. Kiire info edastamiseks kasutatakse telefoni, Messengeri või Eliisi, ametlikuma ja detailsema info puhul eelistatakse e-kirja ning isiklike teemade arutamiseks vahetut suhtlust. Õpetajad rõhutasid, et suhtlusviisi valikul ollakse paindlikud ning arvestatakse lapsevanema vajaduste ja kättesaadavusega.

Uuringus toodi esile ka mitmed suhtlemist takistavad tegurid. Kõige sagedamini nimetati ajapuudust ja suurt töökoormust, lastevanemate vähest kaasatust või vastamisaktiivsust, keele-

ja kultuurierinevusi ning tehnilisi piiranguid, nagu nõrk internetiühendus või vananenud seadmed. Samuti mainiti ebakindlust keeruliste teemade edastamisel ning digioskuste erinevusi õpetajate ja lastevanemate vahel.

Kuigi 70% vastanutest leidis, et nende senised suhtlemisviisid toimivad hästi ega vaja muutmist, väljendas 30% õpetajatest valmisolekut oma suhtlemispraktikat täiustada. Õpetajad soovisid olla avatumad, arendada digipädevusi ning pakkuda lastevanematele põhjalikumad ja selgemad tagasisidet. See näitab, et õpetajad teadvustavad suhtlemise muutuvat iseloomu ning vajadust kohaneda vastavalt lastevanemate ootustele ja digikeskkonna arengule.

Kokkuvõtlikult võib järeldada, et Tallinna lasteaedades kasutatakse mitmekesiseid suhtlusviise ning suhtlemine lastevanematega on üldjoontes toimiv, usalduslik ja lapse arengut toetav. Digikeskkonnad on muutunud oluliseks osaks igapäevasest suhtlusest, kuid vahetu suhtlemine säilitab jätkuvalt oma keskse rolli. Suhtluse edukus sõltub suuresti õpetaja professionaalsusest, lastevanema kaasatusest ning olemasolevatest tehnilistest võimalustest.

KASUTATUD ALLIKAD

Almann, E. (2006). *Koostöö ja suhtlemine lasteaias*. Tallinn: Koolibri.

<https://www.koolibri.ee/koostoo-ja-suhtlemine-lasteaias>

Almann, S. (2006). Õnnestunud arenguvestluse eeldused koolieelses lasteasutuses. A. Tiko & S. Almann (Toim.), *Arenguvestlused lasteaias* (lk 51–122). Tallinn: Ilo.

<https://www.rahvaraamat.ee/p/arenguvestlused-lasteaias/19851/et>

Almann, S. (2009). Partnerlus – lasteaia ja lapsevanemate koostöö alus. E. Kulderknup (Toim.), *Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus* (lk 51–63). Tallinn: Studium.

<https://www.rahvaraamat.ee/p/oppe-ja-kasvatustegevuse-korraldus/18664/et>

Caers, R., De Feyter, T., De Couck, M., Stough, T., Vigna, C., & Du Bois, C. (2013). Facebook: A literature review. *New Media & Society*, 15(6), 982–1002.

Connors, L. J., & Epstein, J. L. (1994). *Taking Stock: Views of Teachers, Parents and Students on School, Family and Community Partnership in High Schools*. Report 25. Center on Families, Communities, Schools, and Children's Learning.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED375959.pdf>

Eesti Keele Instituut. (s.a.). *Koostöö – seletav sõnaraamat*. <https://www.eki.ee>

Eliis – Eesti Lasteaedade Internetipõhine Infosüsteem. (s.a.). <https://eliis.ee>

Epstein, J. L. (2018). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Routledge. <https://www.routledge.com/School-Family-and-Community-Partnerships/Epstein/p/book/9780367020666>

Erdreich, L. (2020). Mediating intimacy: Parent–teacher digital communication and perceptions of ‘proper intimacy’. *International Studies in Sociology of Education*, 1–21.

Graham-Clay, S. (2005). Communicating with parents: Strategies for teachers. *School Community Journal*, 16(1), 117–129.

Haridus- ja Teadusministeerium. (2018). *Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava*. Riigi Teataja.

Hujala, E., Turja, L., Gaspar, M., Veisson, M., & Waniganayake, M. (2009). Perspectives of early childhood teachers on parent–teacher partnerships. *European Early Childhood Education Research Journal*, 17(1), 79–93.

ISSA. (2010). *Competent Educators of the 21st Century: ISSA's Principles of Quality Pedagogy*.

Kidron, A. (2004). *Suhtlemine: Inimsuhted ja suhtlemispsühholoogia*. Tallinn: Mondo. <https://www.rahvaraamat.ee/p/suhtlemine/17113/et>

Kikas, E., Lerkkanen, M.-K., Pakarinen, E., & Poikonen, P.-L. (2016). Family- and classroom-related factors and kindergarten teacher trust. *Educational Psychology*, 36(1), 47–72.

Kikas, E., Peets, K., Tropp, K., & Hinn, M. (2016). Associations between teachers' and parents' perceptions and children's academic skills. *Educational Psychology*, 36(8), 1501–1519.

Knauf, H. (2023). Digital communication in early childhood education: Benefits and challenges. *Early Years*, 43(2), 155–171.

Knopf, H. T. (2020). Teacher–parent communication: Strategies and barriers. *Early Childhood Education Journal*, 48(4), 455–468.

Kööp, K. (2017). Koostöö lapsevanematega. K. Nugin & T. Õun (Koost.), *Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias* (lk 344–350). Tartu: Atlex. <https://www.atlex.ee/oppe-ja-kasvatustegevus-lasteaias>

Maadvere, I. (2012). *Sissejuhatus sotsiaalteaduslikku uurimistöösse*. Tallinn: Tallinna Ülikool.

McFadden, A., & Thomas, K. (2022). Digital tools for connecting families and teachers in early childhood. *Journal of Early Childhood Research*, 20(3), 456–472.

Murray, E., McFarland-Piazza, L., & Harrison, L. J. (2015). Changing patterns of parent–teacher communication. *Early Child Development and Care*, 185(7), 1031–1052.

Mänd, M. (2003). *Lasteaiaõpetaja käsiraamat*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

OECD. (2021). *Starting Strong VI: Supporting Meaningful Interactions in Early Childhood Education and Care*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/starting-strong/>

Palts, K. (2019). *Kooliõpetajate ja lapsevanemate suhtlus haridusliku koostöö kontekstis* (doktoritöö). Tartu Ülikool. <https://dspace.ut.ee/handle/10062/65388>

Preradović, N. M., Lešin, G., & Boras, D. (2017). Teachers' ICT competence and attitudes. *Procedia Computer Science*, 113, 420–425.

<https://scholar.google.com/scholar?q=Preradovic+Lesin+Boras+ICT>

Reedy, C. K., & McGrath, W. H. (2010). Staff–parent communication in childcare centres. *Early Child Development and Care*, 180(3), 347–357.

Sarapuu, K., & Hallap, M. (2021). *Aitame lapse rääkima. Kuidas toetada kõnehäirega lapse kõne arengut*.

Schibeci, R., MacCallum, J., Cumming-Potvin, W., Durrant, C., Kissane, B., & Miller, E. (2008). Teachers' journeys towards critical ICT use. *Learning, Media & Technology*, 33(4), 313–327.

Schumann, S. (2014). *Suhtlemise alused lihtsas keeles*. Tallinn: Innove.

Õun, T. (2004). Koostöö kui lasteasutuse kvaliteedi alus. M. Kukerman (Koost.), *Koostöö – lapse arengu võti* (lk 5–9). Tallinn: Ilo.

Õun, T., & Suur, S. (2009). Lasteaia tegevuse ja peredega koostöö alused. L. Kivi & H. Sarapuu (Koost.), *Lasteaialaps peres* (lk 138–144). Tartu: Atlex. <https://www.atlex.ee/lasteaialaps-peres>

Özkan Yıldız, F., & Yılmaz, A. (2020). Parent–teacher communication in Turkish preschools. *Education 3–13*, 1–15.

Özkan Yıldız, F., & Yılmaz, F. (2021). Communication in digital environments. *Early Child Development and Care*, 191(14), 2293–2307.

LISA

Ankeet lasteaiaõpetajatele

Lugupeetud lasteaiaõpetaja,

Palun Teil vastata ankeedile, mille eesmärgiks on välja selgitada, õpetajate eelistused erinevate suhtlemisviiside suhtes lapsevanematega nende endi hinnangute põhjal. Suhtlemise olulisusest lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel ning suhtlusviiside kasutamisest koolieelses lasteasutuses. Ankeedile vastamine annab Teile hea võimaluse mõelda oma tööle ning analüüsida enda suhtlemisviiside kasutamist vanematega koostöök. Teie vastused on olulised teadustöö tegemiseks, et mõista, mis suhtlusvahendeid õpetajad kasutavad ning kuidas lasteaiaõpetajad end tunnevad suhtlemisviisid kasutades. Saadud vastuseid kasutatakse üldistatud kujul ning Teie täpseid isikuandmeid ei küsita ega seostata Teie vastuste ega lasteaiaaga. Palun mõelge rahulikult iga küsimuse või väite üle ning vastake kõigile väidetele või küsimustele järjest. Ankeedis ei ole õigeid ega valesid vastuseid, see tähendab, et vastake täpselt nii nagu arvate või tunnete. Palun mõelge ankeedi täitmisel ajaperioodile selle aasta (2025) algusest kuni praeguseni. Ankeedi täitmine võtab aega umbes 15 minutit. Soovi korral on uurimistööga võimalik tutvuda alates oktoobrist 2025. Küsimustikule on oodatud vastama kõik õpetajad!

Küsimuste korral võite pöörduda maria.kankova.tovl@gmail.com

Tänan Teid ette, kui aitate mind bakalaureusetöö kirjutamisel!

Üldandmeid

1. Teie vanus?
2. Kui kaua olete töötanud lasteaiaõpetajana?
 - a. Vähem kui 1 aasta
 - b. 1-5 aastat
 - c. 6-10 aastat
 - d. Üle 10 aasta
3. Miks on suhtlemine lastevanematega teie arvates oluline?

4. Kuidas hindate üldiselt suhtlemist lastevanematega? (1-5 skaalal, kus 1 on väga halb ja 5 on väga hea)

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4
- e. 5

5. Kuidas hindate oma suhtlust lastevanematega suhtes? (1-5 skaalal, kus 1 on väga halb ja 5 on väga hea)

- a. 1
- b. 2
- c. 3
- d. 4
- e. 5

6. Milliseid suhtlemisviise kasutate koostöös lapsevanematega?

Palun märkige kõik, mida olete kasutanud. Kui kasutate midagi muud peale allpool pakutud variantide, siis palun kirjutage need..

Muu:.....

Studium/Eliis.....

Facebook'i grupp/Messenger.....

Zoom/Skype.....

E-mail.....

Blogi.....

Ei kasuta ühtegi.....

7. Millest sõltub teie suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?

8. Kui sageli kasutate erinevaid suhtlemisviise? Märkige Teile sobiv variant. Sobiva variandi puudumisel valige lähim sobivale või tehke märke „muu“ alla.

	Kasutan regulaarselt (igapäevaselt)	Kasutan 1-2 korda nädalas	Kasutan 1-2 korda kuus	Olen kasutanud mõned üksikud korrad	Ei ole kasutanud	Muu...
Telefonikõne/SMS						
E-mail						
Stuudium/Elis						
Facebook'i grupp/Messenger						
Blogi						
Zoom/Skype						
Muu...						

9. Kui te ei kasuta ühtegi digikeskkonda vanematega suhtlemiseks, siis palun nimetage, kuidas te vanematega kontakti hoiate nendega koostöö tegemiseks?

10. Mis on eelkoolieas kõige levinum õpetajate suhtlemisviis lapsevanematega?

11. Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid?

Tehke

ristike sobivasse kasti. Võite valida ka mitu varianti.

Ajapuudus: Lasteaiaõpetajatel võib olla piiratud aeg, et pühendada individuaalsele suhtlusele iga lapsevanemaga.	
Teemadega tegelemise keerukus: Mõnikord võivad tundlikud või keerulised teemad (nt käitumisprobleemid, õppekava muutused) suhtlemist raskendada.	
Erinevad suhtlusstiilid: Inimestel võivad olla erinevad suhtlusstiilid, mis võivad tekitada arusaamatusi või konflikte.	

Piiratud ressursid: Piiratud ressursid, sealhulgas ruum ja personal, võivad mõjutada lasteaiaõpetajate võimalusi suhelda lastevanematega.	
Puudulik teavitamine: Ebapiisav või ebaselge teave lastevanematele võib põhjustada segadust ja raskendada tõhusat suhtlust.	
Emotsionaalsed väljakutsed: Mõnikord võivad emotsionaalsed või isiklikud väljakutsed nii lasteaiaõpetajatel kui ka lastevanematel mõjutada suhtlust.	
Erinevad ootused: Lasteaiaõpetajad ja lapsevanemad võivad omada erinevaid ootusi ja prioriteete lasteaia haridusprotsessis, mis võib tekitada pingeid.	
Keeltebarjäär: Kui lasteaiaõpetajate ja lastevanemate keeled ei kattu täielikult, võib suhtlus olla keeruline.	
Emotsionaalsed väljakutsed: Mõnikord võivad emotsionaalsed või isiklikud väljakutsed nii lasteaiaõpetajatel kui ka lastevanematel mõjutada suhtlust.	

12. Kuidas hindate oma infotehnoloogia-alast pädevust?

- a. Väga heaks
- b. Heaks
- c. Keskmiselt
- d. Mitte eriti hästi
- e. Oskused puuduvad

13. Kas te olete valmis muutma oma suhtlemisviisi, et parandada suhtlemist lastevanematega lasteaedades? Kui teie vastus on "Jah", kirjutage, kuidas?....